Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 64 (13688) | 1972 оной мартын 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Үүсхэл гаргаһан аймагта

АРИЛГАДАА ҮГЭС БЭЛЭМДИ

...унис партиин XXIV ...шийдхэбэринүүдые бо... ...рэнь бэелүүлхын тула ...аймнай механизатор... ...тариашад түсэбтэ ...элэй түрүүшын жэлдэ ...дүн туйлажа гараһан ...Аймагаймнай ажахынууд ...намар 707 мянган ...ороохо хуряажа аба... ...бүхы тараалан дээрэһээ ...дунда зэргээр 13,4 ...тариан хуряагдаа. Кол... ...хозуудынай гүрэнэйнгөө ...түсэбһөө гадуур ...центнер ороохо та... ...лаагаа һэн. Үндэр урга... ...хажа абаһан механиза... ...тухай тобшохоноор ...үгэмөөр.

...ургасын түлөө дэлгэр... ...алис мүрысөөндэ ХХ ...дын нэрэмжэтэ колхо... ...заторнууд илажа га... ...тариашад гектар ...17 центнер ороохо та... ...хажа абаһан юм. Тус ...нагэдэхи бригадын ме... ...торнууд бүхы тараалан ...гектарай дунда зэр... ...центнер ороохо суглуу... ...бригадые дүй дүршэл ...механизатор, Ленинэй ...кавалер Каленов хү... ...ниэ. «Мир» колхозой ...Усовай хүтэлбэрилдэг ...бригадын механизатор... ...гектар бүриһөө 22,6 цент... ...ряа хуряажа, аймаг соо... ...шилэһэн гээшэ.

...рай тарилгын үедэ габ... ...бэрхээр ажаллаһан трак... ...нуудые дурдангүй гара... ...холгүй. Үндэр баян ур... ...ряажа абалгада Борьёо... ...хозой механизатор В. И. ..., «Заречный» совхозой ...Симоненко, «Мир» кол... ...механизатор Я. Е. Са... ...гэгшэдэй хубитань ехэ. ...гээлтэ хоролтодо ...гүй хуряажа, аймаг соо... ...шилэһэн комбайнернуу... ...инь ехэ. Үнгэрэгшэ нама... ...ряа хуряалгада түрүү ...эһэн комбайнернууд ...таров (Борьёогой сов... ...А. Гаськов («Заречный» ...Д. Вампилов (Ториин ...гэгшэд эрхим үрэ дүн ...шадаа.

...һан амжалтаараа таряа... ...һанаагаа амараагүй. ...табан жэлэй хоёрдохи ...тараалан, сабшалангаа ...руулжа, ороохо тарианай, ...ногооной һайн ургаса ху... ...абаха тухайгаа респуб... ...бүхы механизаторнуудта ...бэлэй. Энэ үедэ ажахы... ...тариашад болон механи... ...нуудай хэһэн ажал ху... ...тухай тогтохо шухала. ...жэлэй тарилгада айма... ...ажахынуудта 159.820 цент... ...рынэй ороохон хаагда... ...байна. Энээнэйнгээ 25.115 ...обёосоор андалда... ...тараалагдаһан юм. «Ком... ...колхоз, Ториин, «Ок... ...», «Заречный» сов... ...өөрын үрэһэнэй обёос ...һээ шэнисэээр андал... ...байна. Зэдэ станциин ...таряа абадаг пунктда ...нуудынай 13.800 центнер ...андалдан абаха байһан ...мүнөө үедэ 13 мянган ...рынь ажахынуудта ябуу... ...Үлэгшэ 80 тонно обёо... ...һэн тарилгын шанарта ...хүргэгдөөгүй. Тариха ша... ...хүрэмсөөрнь андалдан ...гэсэбтэйбди. Зарим ажа... ...ла андалдаанда ябуу... ...ороохоной шанар би... ...гэжэ тэмдэглэхэ шухала. ...«Коммунизм» колхо... ...бёсто андалдахаар ябуул... ...сын шиигынь 20,6 ...болоно. Андалдан абта... ...ябуулагдаһан эндэхи та... ...логдожо бусаагдаа. Му... ...тус ажахы Борьёогой ...обёос шэрэжэ байна. ...хаагдаһан 134.705 ...тарианай 50 процентнь ...классай шанарта хүргэг... Үлэгшэ 66 мянган ...үрэһэн хоёрдохёо сэ... ...жэ, лабораторидо ябуу... Үндэр ургаса абалгада ...шанартай үрэһэн ехэхэн ...үзүүлдэг гэжэ тариашан ...мэдээжэ. Энэ шухала ...Ленинэй орденто Борь... ...совхоз, ХХ партсъездын, ...нэрэмжэтэ колхозууд ...хэжэ дүүргээ.

...лан, сабшалангые һай... ...хүдэлмэрииие урагша... ...ябуулбал, үндэр урга... ...абаха арга олгогдо... Үбэлэй, хабарай үедэ ...тууд 100 мянган тонно ...шэбхэ тараалан, сабшалан ...гаргажа тарааха байбал, ...мэдээгээр тэн хахадынь гаргагдаад байна.

Тараалан, сабшалан дээрэ шэбхэ гаргаха шухала хүдэлмэри Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудта, Борьёогой совхоздо урагшатай ябана гэжэ хэлэмээр. Эдэ ажахынууд поли, сабшалан дээрэ 7—6,8 мянган тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Энэ шухала хүдэлмэри зарим ажахынуудта үшөө бирагүйгөөр ябуулагдана. Жэшээнь, ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо оройдоол 1,2 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Мүн Ториин совхоздо 1,5 мянган тонно гаргагдаһан. Сабшалан, тараалан үтэгжүүлхэ хүдэлмэридэ эндэхи ажахын главна агрономууд В. Н. Лобадзе, В. А. Кречетов гэгшэдэй анхаралаа табидаггүйнь гайхамаар. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй сабшалан һайжаруулха тусхай отрядай ажал, хэрэгые һула табижархиһан дээрэһээ болоо гэжэ хэлэхэ шухала. Үлэгшэ үедэ бүхы техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, нуга сабшалан, тараалан дээрээ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэрииие һайнаар ябуулха саг эндэ тулажа ерээ.

Хүдөө ажахыда оньһон техникэ ехэхэн нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Хабарай тарилгые богони болзорто һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилго ажахы бүхэнэй механизаторнууд урдаа табидаг. Энэнь тон зүб. Оньһон техникээ һайнаар заһабарилбал, тарилгаяа үсөөхэн үдэртэ һайн шанартайгаар дүүргэхэнь хэндэшье мэдээжэ бшуу. Аймагай ажахынуудта трактор, машинануудай заһабарилга ямар ябанаб гээд хаража үзэе. Хэнэйшье мэдэһээр, аймагаймнай механизаторнууд хабарай тарилгын техникэ саг болзортонь заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн үүсхэл республика дотороо гаргаа һэн. Энэ шухала ажалда аймагаймнай механизатор бүхэн ехэ харюусалгатайгаар хандажа шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Түсэбэй ёһоор заһагдаха 370 гаран трактор февралиин 24 болотор бэлэн болгогдоһон байна. Харин сеялкэ, плуг заһаха хүдэлмэри унжагайран алдаа. Юуб гэхэдэ, заһабарилгада хэрэгтэй шухала деталь дуталдаһан дээрэһээ нимэ ушар тохёолдоо бшуу. Мартын 10-да олонхи ажахынууд сеялкэ, плуг заһабарилжа дүүргэһэнээ манда мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ «Коммунизм» колхоздо, «Заречный» совхоздо энэ хүдэлмэри үшөө хэгдэһээр. «Коммунизм» колхоздо 4 плуг, 4 сеялкэ заһабарилагдажа дүүрээдүй байнхай. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд оньһон техникэ заһабарилгада гол анхаралаа табижа, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ байха гэжэ һанагдана.

Аймаг дотор механизаторнуудые бэлдэхэ, һургаха хэрэгэй ямар ябажа байһан тухай тогтомоор. Мүнөө үедэ аймаг тамнай 93 хүбүүд, басагад механизаторнуудай мэргэжэл шудалжа байнхай. Тарилгын үедэ бүхы техникээ хоёр халаанда хүдэлгэхэ арга боломжо «Коммунизм», Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта үшөө хүсэд шиидхэгдээгүй байна. Мүнөө үедэ эдэ ажахынуудта хори гаран залуушуул булад хүлэг жолоодохо мэргэжэл шудална. Тиигэбэшье эндэ үшөө арбаад механизатор дуталдана. Хабарай тарилгада Оёорой СПТУ-һаа 36 хүбүүд практикада ерэхэ юм.

Энэ шухала ажалаа түргэн болзорто һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилго механизаторнуудай урдаа табинхай. Олонациональна Совет Социалис Республикануудай Союзай тогтоһоор түүхэтэ 50 жэлые ажалай амжалтатайгаар угтахаар манай аймагай колхоз, совхозуудай тариашад зоригжонхой.

А. ЛОБЫГИН,
Зэдын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном;
М. ШАГЖИТАРОВ,
хүдөө ажахын управлениин главна инженерэй уялгые дүүргэгшэ.

Апрелиин 15—коммунис субботник

ОЛООРОО ХАБААДАХАБДИ

...Апрелиин 15-да коммунис субботник соносхохо гэһэн москва... ...үүсхэлые дэмжэн, манай заводой коллектив өөрын шиид... ...гаргаба.

...заводоймнай 1150 хүн апрелиин 15-да коммунис субботниг... ...хүн шэнгеэр гаража, ехэ ажал хэхээр хараалба. Тобшо... ...хэлэбэл, тэрэ үдэр 20 мянган түхэригэй продукци, 15 мянган ...эй хиналтын прибор болон үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые, ...түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараа, машина бүтээлгэдэ ...хэ 2 мянган түхэригэй хэрэгсэл гаргаха, 7 тонно шэрэм, ...килограмм алюмини шудхаха.

...бүгэдэ 9-дэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ оруулагда...

...үйлэдбэридэ хабаадалсахагүй хүнүүднай шудхалгын це... ...портын залай барилгануудта. заводой талмай сэбэрлэлгэдэ ...салсаха байна.

...онной апрелиин 15-най субботнигые 3хэ оронойнгоо 50 ...ойдо, агуу Ленин багшынгаа түрэһэн үдэртэ зорюулнабди.

И. ТИМОФЕЕВ,
«Теплоприбор» заводой партбюрогой секретарь.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

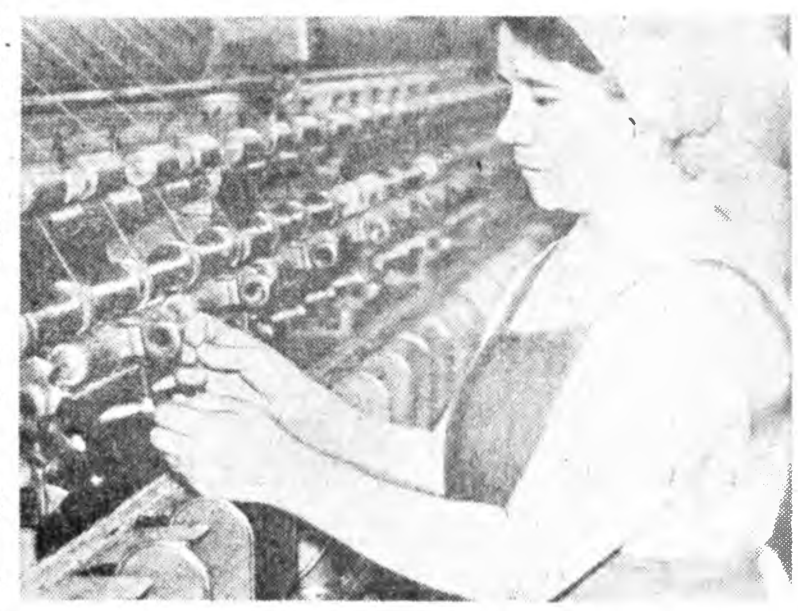

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын ээрэлгын цехтэ коммунис ажалай ударник Валентина Федоровна Ленкова хорин жэл соо ажаллана. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй январь-февралиин түсэбые болзорһоо урид дүүргээ. Ажалша бэрхэ энэ эхэнэр үдэрэйнгөө нормые 110 процентээр дүүргэнэ.

В. Ф. Ленкова — профсоюзай комитедэй гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Ф. Ленкова ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

АЖАХЫН ТҮРҮҮШЫН ЗУУТАН

Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой III отделениин Нарин Горхон гэжэ газарта Бальжит Гатаповагай отара үбэлжэнэ. Эндэхи хонишод хаража байһан 602 эхэ хониноо 602 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Тус коллектив мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм 400 грамм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялгатай. Түл абалга үргэлжэлһөөр. Энэ ажалша бэрхэ коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь найдамтай.

Тус отарын хонишод II отделениин Октябрь Цыбжитовэй хонишодтой мүрысэнэ. Хонишод хаража байһан 543 хониноо 511 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга абанхай. Абаһан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын тула эдэ отарын хонишод бүхы хүсэ шадалаа гаргана.

Мүрысэгшэ отарын хонишодой ажал хэрэг һайн. Эдэ хонишодой хэнэйнь илахань үшөө тодорхогүй. Хурьга абалга, нооһо хайшалха уялгануудай дүүргэлтэ хонишодой шадамар бэрхэ ажалһаа дулдыдажа байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хори.

ХАБАРЫЕ УГТУУЛАН

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тариашад болон механизаторнууд ороохоной, үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа абадаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахыда гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,6 центнер ороохон суглуулагдаһан, 12,3 центнер үбһэн хуряагдаһан байна.

Түсэбтэ шэнэ жэлэй хоёрдохи жэлэй хабарай тарилгын халуун хаһа үдэрһөө үдэртэ дүтэлжэ байна. Ажахымнай механизаторнууд тарилгада хабаадаха оньһон техникэ заһабарилха шухала хүдэлмэрииие урагшатайгаар ябуулжа шадаа гэжэ эндэ хэлэмээр. Оньһон техникэ заһабарилгада ажахын хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа горитой хандуулаа. Эндэ үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 20-һоо 7хүнһөө бүридэһэн заһабарилгын бригада эмхидхэгдээ һэн. Тус бригадын гэшүүд хабарай тарилгын оньһон техникэ Совет Армиин һайндэр болотор заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа бэлэй. Энэ уялгаяа тус бригада нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ шадаа. Тарилгада хабаадаха 29 трактор, 21 сеялкэ, 16 плуг болон бусад техникэ жэрысэ табигданхай.

Оньһон техникээ саг болзортонь заһабарилгада механизаторнууд Ардан Бадмаев, Санжай Тогошеев, Даша Шагдуров, Дондог Эрхеев болон бусад шалгарһан байна. Заһабарилгада һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө тус бригадын гэшүүдтэ 325 түхэриг мүнгэн нэмэлтэ түлбэри үгтөө. Мүнөө үедэ энэ бригадын коллектив 100 гектарта һайжаруулагдаһан бэлшээри эмхидхэжэ байнхай.

Ажахымнай механизаторнууд бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд тодорхойлһоной удаа 1972 ондо ороохо тарианай баян ургаса хуряаха гэһэн социалис уялга абаһан юм.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ механизаторнууд гектар бүриһөө 14 центнер ороохо суглуулха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахыда бүхыдөө 30.800 центнер ороохон абтаһан байбал, мүнөө жэлдэ 32.200 центнертэ хүргэхэ зорилготой. Хамтынгаа адууһа малда 13750 центнер үбһэ, 4320 центнер зелёнко хуряажа абаха. 2000 центнер сенаж дараха, 18.000 центнер куузику ургуулжа абаха гэжэ социалис уялга соонь хэлэгдэнэ.

Хабарай тарилгые зүбөөр эмхидхэһэнһээ тарианай һайн ургаса хуряажа абаха зорилго, бодото дээрэнь бэелүүлгэ дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Газар тараалангаа зүбөөр эдлэжэ, ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал эндэ хандуулагдана. Илангаяа севооборот зүб хэрэглэжэ, һайн үрэһөөр тарилга хэдэг болоһоной ашаар тарианай һайн ургаса хураагдажа абтадаг болонхой. Тарианай үрэһэн тарилгын I—II классай шанарта хүргэгдэнхэй.

«Хабарай үдэр—жэл тэжээдэг» гэжэ хүн зон хэлсэдэг гээшэ. Энэ шухала хүдэлмэрииие механизаторнуудай һайн шанартайгаар, түргэн болзорто дүүргэхээр зоригжонхой. Үнгэрһэн жэлэй аймагай чемпион Даша-Цырен Будаев, республикын габьяата механизаторнууд Ширап Банданов, Буда Цыренов болон бусад хабарайнгаа тарилгада зэһэнхэй.

Ц. НАЙДАНОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Захааминай аймаг.

ҺАРАҺАА ҺАРАДА—ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Сэлэн-Дүүмын механическа заводто бүтээгдэһэн вагон-гэрнүүдые, модо хюрөөдэдэг Р-63-5 түхэлэй рамануудые, эбэртэ бодо мал ундалуулха ПА-1 түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые ажахынууд олоор худалдан абадаг байна. Манай заводой хүдэлмэришэд ажахынуудта хэрэгтэй продукци улам ехээр бүтээн гаргахын тула ехэ оролдолго гаргажа, эбэдхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байдаг.

Заводоймнай коллектив байгша оной январь һара соо яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа һэн. Түсэбһөө гадуур 21 мянган түхэригэй продукци худалдаанда үгтөө. Эдэнэр февраль соо ажалайнгаа эршые улам шангадхаа. Цехүүдэй, мастерска участогуудай коллективүүд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа үргэнөөр хэрэглэнэ.

Шэрэм шудхалгын цехэй коллектив январь, февраль һарынгаа даабариһаа гадуур олон тонно шудхалаа хэжэ, амжалта туйлаа. Вагон-гэрнүүдые бүтээдэг цехэй коллектив һайн шанартай продукци бүтээжэ байдагаараа олондо мэдээжэ болоһон. Энэ түрүү коллектив габшагай шангаар хүдэлжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Үдэр хоногой ошохо тума түрүү хүдэлмэришэдэй тоо олошоржо байнхай. Ажалай түрүүшүүл һайн шанартай продукци бүтээжэ, хүдөөгэй ажалшадайнгаа эрилтые хүсэдөөр хангаха гэжэ эрмэлзэнэ. Тиимэһээл юһэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабари декабриин 27-до дүүргэжэ, модо хюрөөдэдэг 15 рама, 12 вагон-гэрнүүдые түсэбһөө гадуур бүтээхэ, шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэһэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсые 11,6 процентээр дээшэлүүлхэ, 2.040 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэр барижа, СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн уялга абаһан.

Нимэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье эдэбхи үүсхэл гарган, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байһан манай механическа заводой коллектив энэ хараа түсэбөө бодото дээрэнь бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

У. ГЫЛЫКПЫЛОВ,
заводой партийна организацин секретарь.

Сэлэнгын аймаг.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Залуушуулай сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэхэ тухай депутадуудай оролдолго

Эдир залуу хүбүүд, басагадай сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэхэ талаар Ульяновска областиин соёл-гэгээрэлэй организацинуудай хэһэн ажал ябуулга РСФСР-эй Верховно Соведэй залуушуулай хэрэгүүдэй талаар комиссиин мартын 14-нэй заседани дээрэ хэлсэгдээ.

Марксистско-ленинскэ үзэл бодолтойгоор залуушуулые хүмүүжүүлхын тулада тэдэнэй сүлөөтэй сагые хэрэглэхэ зорилгоор областиин клубууд, культурын байшангууд ба ордонууд, кинотеатрнууд, библиотекэнүүд, музейнүүд олон юумэ хэнэ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Ленинскэ мемориал эдир залуу хүбүүд, басагадай политическэ гэгээрэлэй түб болоһон байна. Эндэ залуушуулда зорюулагдан, ленинскэ уншалганууд болодог; КПСС-эй XXIV съездын материалнуудар лекцинүүд уншагдадаг, «Ленин маанадтай» гэһэн кружогууд хүдэлдэг бэшэдэг, музейнүүд, дайшалхы ба революционно алдарай таһагууд байгуулагданхай. Симбирскые сүлөөлэлгэдэ хабаадаһан Железнэ дивизиин байлдаа хэһэн газарнуудаар аяншалганууд олоор хэгдэнэ.

Радищевскэ, Сенгилеевскэ районуудта партиин ветерануудтай уулзалга заншал болонхой, түрэл хизаар нютагайнгаа түүхые

В. И. Ленинэй ами наһанай ба ажал ябуулгын жэшээгээр эдир залуу хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлгэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилга залуушуулые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ, тэдэнэй ажалай эдэбхи хэшээл дээшэлүүлгэдэ туһална. «Табан жэл соо габшагайгаар ажаллаха, залуушуулай шадабари үүсхэл хүгжөөхэ» гэһэн уряатайгаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 130 мянган эдир залуу хүбүүд, басагад хабаадана. Газар тараалан хүсэд болбосоноор эрхилхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ хүдөөгэй найма мянга гаран залуушуул хабаадана.

Залуушуулай сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэхэ талаар үшөөл горитойхон дутуу дундануудай бии байһан тухай заседани дээрэ хэлэгдэһэн байха юм.

Эдир залуу хүбүүд, басагадай сүлөөтэй сагые болбосоноор эмхидхэхэ талаар хүдэлмэрииие саашадань һайжаруулхын тулада бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүд комиссиин баталан абаһан тогтоол соо тодорхойлогдоо.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

МАРКСИЗМЫН ГАЙХАМШАГ ЗОХЁОЛОЙ 70 ЖЭЛЭЙ ОЙ

«Юу хэхэб?» гэһэн В. И. Ленинэй сэсэ мэргэн зохёолой анхан хэблэгдэн гараһаар 70 жэл болобо. Энэ түүхэтэ ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай эрдэмтэдэй соведэй үргэн заседани партиин ветерануудай хабаадалгатайгаар Москва хотодо мартын 15-да үнгэргэгдөө.

Институдай директор, академик П. Н. Федосеев эхилэлгын үгэ хэлэжэ, заседани нээбэ.

Марксизм-ленинизмын институдай хэлтэсые даагша, түүхын эрдэмэй доктор А. Ф. Костин В. И. Ленинэй «Юу хэхэб?» гэжэ зохёолой түүхэтэ удха шанар тухай элидхэл хээ.

Түүхын эрдэмэй кандидат В. Н. Степанов «Юу хэхэб?» гэжэ номой зохёогдоһон, тараагдаһан түүхэ тухай мэдээсэл хэбэ.

Революционно үзэл бодолтой хүдэлмэришэд «Юу хэхэб?» гэһэн номые нюуса оршон байдалда хайшан гээд уншадаг, шудалдаг һэм гэжэ үнинэй коммунистнууд, 1903 онһоо партиин гэшүүд А. И. Беленец, А. Д. Блохин гэгшэд хөөрэбэ.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВ АБДУЛ ЗАХИРТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев мартын 15-да Афганистанай Премьер-Министр Абдул Захиртай уулзаба.

Хани, халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ СССР Афганистан хоёрой хоорондын хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын ба бэхижүүлгын асуудалнууд, хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын зарим шухала асуудалнууд, тэрэ тоодо Урда Азида хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Этигэлсэлгын, үгээ ойлголсолгын хараа бодолоор нэбтэрһэн Советскэ Союзай ба Афганистанай хани хүршэ ёһоной харилсаан ба бата холбоон совет, афган арадуудай аша туһада, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада саашадаа батажаха, хүгжэхэ гээд бүрин этигэдэг байһанаа Л. И. Брежнев, Абдул Захир элирхэйлэн мэдүүлээ.

СОВЕТ-АФГАН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

Афганистанай Премьер-Министр Абдул Захиртай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хэһэн хөөрэлдөөнүүд мартын 15-да Кремль соо дүүрэбэ.

Советскэ Союз Афганистан хоёрой хоорондын экономическа харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Хөөрэлдөөнүүд хани халуун байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар хоёр талын һанал нэгэтэй байһые элирүүлбэ.

(ТАСС).

ЭЛШЭН САЙД УУЛЗАЛГА ЭМХИДХЭЭ

Афганистанһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Мухаммед Ареф СССР-тэ ерээд байгаа Афганистанай Премьер-Министр Абдул Захирай хүндэлэлдэ уулзалга эмхидхээ.

Энэ уулзалгада совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский болон бусад тушаалтад хабаадаба.

Хани, халуун оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ Абдул Захир, А. Н. Косыгин үгэнүүдые хэлээ.

Үнэн зүб тэмсэлые дэмжэнэ

Индохитадай арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын митинг мартын 15-да Мосстройтрансын 24-дэхи автокомбинадта болобо. Энэ комбинат совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй коллективнэ гэшүүн юм. Эндэхи хүдэлмэришэд аха дүү вьетнам арадай түлөөлэгшэдые — ДРВ-һээ, РЮВ-һээ СССР-тэ байдаг посольствонуудай дипломатическа хүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршалба.

Парткомой секретарь К. П. Егорычев, жолоошон, коммунис ажалай ударник Н. С. Алексеенко, инженер В. А. Бекетов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай үнэн зүб тэмсэл бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

ДРВ-гэй посольствын нэгэдэхи секретарь Фам Хоан Зу, Урда Вьетнамай Республикын посольствын нэгэдэхи секретарь Чыонг Тан гэгшэд Вьетнамай патриодуудта туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө Советскэ правительствада, совет арадта халуун баяр хүргөө.

Нэгэн дуугаар баталан абаһан шиидхэбэри доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: совет хүнүүд ээрхэг түримхэй ябуулга болюулха эрилтэ табина, Индохитадай газар дээрэ һандарал ба үхэл тохёолдуулжа байгаа американ империалистнуудые ехээр зэбүүрхэн буруушаана.

(ТАСС).

Москва.

Италидахи уулзалганууд

МИЛАН. ТАСС-ай тусхай корр. Л. Полунин иигэжэ дамжуулба.

«Арадуудай бэеэ дааһан байдалтай байхын түлөө, эб найрамдалай ба социализмын түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэхэ» гэһэн уряатай жагсаалнууд мартын 14-нэй үдэшэ хойто Италиин 14 городто болоо. ИКП-гэй XIII съездэдэ ерэһэн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд эдэ жагсаалнуудта хабаадаба. Ажалшадай интернационализмын ба һаналаа нэгэдэлгын һүртэ жагсаал болоһон иимэ уулзалганууд Реджо-Эмилия, Брешия, Парма, Кремона, Пьяченца болон бусад городуудта үнгэргэгдөө.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. В. Гришинэй толгойлһон КПСС-эй делегаци Финляндиин, Иорданиин Коммунис партинуудай, Гвинейн демократическа партиин делегацинуудтай хамта Реджо-Эмилия хотын коммунистнуудтай, ажалшадай, олониитын ба залуушуулай түлөөлэгшэдтэй уулзалгада хабаадаба. Хотын муниципальна театрай хүн зоноор дүүрэн байшан соо делегацинуудай түлөөлэгшэд, ИКП-гэй нютагай федерациин хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлээ. Империализмда ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү, арадуудай сүлөөтэ байдалай эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлэй нангин зорилгонуудта коммунистнуудай үнэн байдагые элирхэйлэн тэмдэглэбэ.

Улад зондонь Советскэ Союзай бэлэглэһэн В. И. Ленинэй памятнигай табяатай Кавриаго хотодо КПСС-эй делегаци ошожо үзөө. Агуухэ Октябриин социалис революциин һүүлээр Кавриагой хүн зон В. И. Ленинииe хотынгоо хүндэтэ мэр болгон һунгаһан юм.

Кубань тарилга хэжэ эхилээ

КРАСНОДАР. (ТАСС). Кубаниин тариашад хэдэн мянган гектарта эртын ороохото-бобово ургамалнуудые тариба. Һаяын саһата бурдаһанһаа, шанга һалхин ба хүйтэрэлгэһөө уламжалан, хабарайнгаа тарилгые түр зуура зогсоохо баатай болоо. Гэхэ зуура мартын 15-да наран дахинаа гаража, тарилгын агрегадууд полидо гараба.

ХАМТАДХАМАЛ ТҮСЭБ: ЭМХИДХЭЛ, ДҮҮРГЭЛТЭ, ХИНАЛТА

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛГЫН ДҮРШЭЛҺӨӨ

Туһалха, ударидаха хэрэгтэй

Хамтадхамал түсэбөөр ажаллахада...

Колхозоймнай бүхы коммунистнууд, бүхы ажалшад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилээ. Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха 1971 оной түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ һэн. Урда жэлнүүдтэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ талаар горитой амжалта туйлагдадаггүй байһан гэхэ гү, али ядалсадаг байгаабди. КПСС-эй XXIV съездын Резолюци соо тон зүбөөр иигэжэ заагдаһан байдаг: «Ажалдаа болон ниитын зөөридэ коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ, ажалшадай зохёохы эдэбхи хэшээл хүгжөөхэ, ушар ёһо мэдэхэ, журам ба эмхитэй байха ябадал бэхижүүлхэ гээшэ үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэриин таһаршагүй шухалын шухала хуби мүн». Үнэхөөрөөшье, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хайша хэрэгээр, халирхайгаар эмхидхэгдэһэн байбал, ажалдаа амжалта туйлаха аргагүй юм. Энээнииe өөһэдынгөө зарим тэды дүршэл дээрэһээ мэдэжэ абаһан байнабди.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэримнай гол түлэб В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе, тэрэшэлэн КПСС-эй XXIV съездые угтуулан дэлгэрһэн бүгэдэ арадай хүдэлөөнэй үедэ улам эршэ хүсэтэйгөөр ябуулагдажа байгаа. Энэ эршэ хүсэеэ нэгэшье һуладхаангүй, ажалшадай эдэбхи үүсхэл улам бадаруулжа байха зорилготойгоор партийна организациин, парткомой эдэбхи үүсхэлээр хамтадхамал түсэб мүндэлһэн юм. Энэ түсэб тухай хуряангыгаар хэлэбэл, иимэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд соёлой ба медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта нэгэ хамтадхамал түсэбөөр бүхы ажал хүдэлмэрээ ябуулдаг болоо бшуу. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб кварталда нэгэ дахин табигдадаг юм. Колхоз соомнай гол түлэб 9 бригада, фермэ тоологдодог. Тэндэмнай холын отара, гүүртэнүүдшье оролсоно. Тэдэнэй нэгэ точко абажа харая. Жэшээлхэдэ, Шулуутын һү һаалиин фермэдэ нэгэдэхи квартал соо бэелүүлэгдэхэ түсэб колхозой партком правлени хоёрой хамтын заседани дээрэ баталан абтаһан байна. Энээниисэнь тайлбарилхада, иимэ: лекци үнгэргэхэ саг болзор, лекторэй нэрэ обог, лекциин темэ эндэ һубарюулан үгтэбэ: январиин 20 — колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмыгенов «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1971 он) Пленумэй дүнгүүд»; февралиин 17— Тоорын дунда һургуулиин багша В. Д. Лобсанов уласхоорондын байдал тухай; мартын 16— колхозой түрүүлэгшэ А. С. Иринчеев «XXIV съезд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай» гэһэн лекцинүүдые уншаһан, уншахашье байна. Тиихэдэ агитаторнууд П. Д. Танхаев, С. Б. Балбанов политинформатор Л. С. Мухуев апрелиин 1 болотор түсэб соо заагдаһан саг болзортоо үнеэн бүриһөө жэлдээ 2000 литр һү һаадаг һаалишадай хандалга тухай, фермын ажал хүдэлмэриин һара бүриин дүнгүүд, социалис уялгануудай дүүргэлтэ, Совет Армиин үдэр, уласхоорондын байдал тухай темэнүүдээр хөөрэлдөө хэжэ, саг үргэлжэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха байна. Үшөө соёлой, медицинын хүдэлмэрилэгшэд энэ фермэдэ ариг сэбэрые шалгаха, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулха, номуудые һэлгэхэ, ханын газетэнүүдые гаргаха, уран һайханай бүлгэмэй концерт дахин харуулха гэһэн даабари түс түсэб соо заагаатай. Эдэ бүхы үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай саг болзороорнь хаража үзэбэл, **долоон хоног соо нэгэ дахин лэ нэгэ хэмжээ ябуулга Шулуутын фермэдэ үнгэргэгдэнэ гээшэ.** Колхозой бусад 8 бригада фермэнүүдтэ мүн лэ иимэрхүү түсэбөөр ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагдана. Бусад фермэ, бригадануудта үнгэргэгдэхэ түсэбэй ёһоор, «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай», «Шэнэ түсэбтэ табан жэлэй гол шэглэл», «Социалис үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ материальна ба моральна урмашуулгын ургалта», «Коллектив ба тэрэнэй гэшүүн», «Түрэл колхозой хүгжэлтын холын хараа түсэбүүд» гэхэ мэтэ темэнүүдээр лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ.

Энэ хамтадхамал түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ олон коммунист, эдэбхитэд хабаадана. «Түсэб табигдаал һаа хүрөө, дүүргэгдэхэл юм аабза» гэжэ һанаагаа амарха хэрэггүй гээшэ ха. Энэ түсэб дүүргэхын тула саг үргэлжын хиналта парткомой зүгһөө хэхэ, коммунистнуудтай, харюусалгата нюурнуудтай үгээе ойлголсохо шухала гэжэ тоологшоб. Колхозой отделенинүүдэй коммунистнуудай суглаанууд һара бүри болодог. Тэрэ суглаан дээрээ үнгэрһэн һара соо ниитэ-политическэ хүдэлмэри ямараар үнгэрөөб гэжэ партийна эхин организациин секретарь тоосодог.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ манай колхозой мэргэжэлтэд, парткомой гэшүүд, багшанар, соёлой хүдэлмэрилэгшэд — 30 лектор, 20 политинформатор, 25 агитатор хабаадуулагдана. Энэ эдэбхитэдэй зүгһөө партийна даалгабарида хайша хэрэгээр хандадаг хүн үгы шахуу гээд тэмдэглэхэ шухала. Һү һаалиин фермые даагша С. Б. Балбанов, коммунист, мал адуулагша П. Д. Танхаев, техник-үрэжүүлэгшэ Д. Д. Ебухаева, эхин партийна организациин секретарь Г. Ч. Данзанов, колхозой экономист А. М. Холбоев, багша А. Б. Ламуев болон бусад эдэбхитэйгээр энэ шухала хэрэгтэ хабаададаг юм.

Социалис мүрысөөнэй хүсэн

Ажалшадай коммунис ёһоор хандахаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бадаруулха, ажалай журам һайжаруулха гээшэ үзэл сурталай хүдэлмэриин нэгэ шухала хубинь болодог. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн тон ехэ удха шанартай. «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые дүүргэн, манай колхозой партийна организаци зарим тэды амжалтануудые туйлаанхай. 1972 ондо дүүргэхээр абаһан социалис мүрысөөн саг болзортоо зүбшэн хэлсэгдээ, мүрысөөнэй дүримүүд һайнаар зохёон табигдаа, материальна ба моральна урмашуулгын хэмжээнүүд хараалагдаа. Буряадай автономито республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо үнеэн бүриһөө хоёр мянган литр һү һаахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлээ гэһэн аймагай түрүү һаалишадай уряахандалгые манай һаалишад халуунаар дэмжээ. Энэ жэлдэ һаалишадаймнай амжалта нилээд ехэ. Һү һаалиин фермэнүүдэй хоёр һарын дүнгүүд энээн тухай гэршэлнэ. Бүхы фермэнүүдэй һаалишад январь-февраль һарын түсэб-даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэбэ. Һү гүрэндэ тушааха нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 5-да дүүргэгдэхэ байна. Жэшээлхэдэ, Дунда-Харагуунай фермэ хоёр һарын түсэбөө 120 процент, Доодо-Тоёогой — 127 процент дүүргээ.

Түрүү һаалишад, малшадай хүндэлэлдэ зорюулан, «Ажалай алдар солын туг» үргэгдэдэг, улаан одон нособгдодог. Жэшээлхэдэ, Доодо-Тоёогой фермэдэ мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн һаалишан Софья Дармаевна Бутухановагай хүндэлэлдэ туг үргэгдөө. Хамтадхал түсэбэй ёһоор бэелүүлдэг хэмжээ ябуулганууд (ханын газетэ, лекци, хөөрэлдөөнүүд уран һайханай бүлгэмэй концертнүүд гэхэ мэтэ) мал ажалда ябагшадые урмашуулан зориг жуулна, ажалай амжалтын шухала нүхэсэл болоно гээд онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Б. КЫРМЫГЕНОВ,
колхозой парткомой секретарь.

ХҮН БҮХЭНДЭ ОЙЛГУУЛХА ЁҺОТОЙ

«Знание» бүлгэмэй Тоорын эхин организациин ажал ябуулга тухай хөөрэбэл, иимэрхүү байна. Нэгэдэхеэр, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе уггуулан, агуу ехэ вождиин ажал ябуулга, ажабайдал, тэрэнэй мүнхэ хэрэг тухай арад зондо улам тодорхойгоор хөөрэхэ гэһэн нангин уялгаяа манай лекторнууд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Хоёрдохёор, КПСС-эй түүхэтэ XXIV съездын материалнуудые, КПСС-эй ЦК-гай һүүлэй үеын тогтоолнуудые хүн зондо ойлгуулха талаар лекционно хүдэлмэриеэ улам эршэмтэйгээр ябуулһан байнабди. Партиин Түнхэнэй райком, мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партком бүхы лекционно хүдэлмэри ударидажа, саг үргэлжын туһаламжа, зүбшэл заабари үгэдэг байна.

КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые хүн зондо тайлбарилхын тула илангаяа ехэ ажал дэлгэрээ һэн. КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые шудалха лектори нээгээ һэмди. Энэ лекторимнай ажалшадай дунда нилээд хүндэтэй, хүн зониие ехэтэ һонирхуулдаг болоо һэн. Юундэб гэхэдэ, эндэ манай «Знание» бүлгэмэй эхин организациин гэшүүдһээ гадна, КПСС-эй райкомой, аймагай гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тус лекториин хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаа бшуу. «КПСС-эй XXIV съезд коммунис хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тухай», «Арад зоной ажабайдал һайжаруулга—партиин экономическа гол зорилго», «КПСС-эй XXIV съезд хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай» болон бусадшье лекцинүүдые партиин райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд уншаһан байна. Эдэ лекцинүүд соо Түнхэнэй аймагай, мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүгжэлтын холын хараа түсэбүүд дурдагдаһан байна. Манай эхин организациин гэшүүд лекци уншахадаа, нютагайнгаа ажабайдалһаа жэшээнүүдые абадаг заншалтай болонхой. Энэмнай шагнагшадые һонирхуулдаг байна.

Тэрэнһээ гадуур колхоз соогоо залуушуулай лектори эмхидхээбди. Һарадаа дүрбэ дахин, субботын үдэшэ бүхэндэ колхозой бүхы залуушуул Соёлойнгоо байшан соо суглардаг. Энэ хүдэлмэридэ багшанар, мэргэжэлтэд, мүн бусадшье тушаалтад хабаадуулагдана. Лекциһээ гадуур концерт, аттракцион, хатар эмхидхэгдэдэг. Залуушуулай лекторидо педагогическа, экономическа, сэрэгэй темэнүүдээр, уласхоорондын асуудалнуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болодог юм. Аймагай прокурор, милициин таһагай начальник, сэрэгэй комиссар, тэрэшэлэн колхозой парткомой гэшүүд лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, аймагай сэрэгэй комиссар «Сэрэгэй алба хэхэ тухай залуушуулай уялга», милициин таһагай начальник—«Гэмтэ ябадал усадхаха хэрэгтэ дружиннигуудай дүүргэдэг үүргэ», аймагай прокурор—«Залуушуулай ажаллаха эрхые юридическэ талаһаань хамгаалга» гэһэн лекцину[...]
зоймнай залуушуу[...]
шаа.

«Знание» бүлгэм[...]
ганизацида хамта [...]
хүн тоологдоно. [...]
ниинь Тоорын дунд[...]
лиин багшанар, колхо[...]
жэлтэд, колхозой [...]
гэшүүд эдэнэй тоод[...]
юм. Тоорын сельсо[...]
рүүлэгшэ Л. М. Хоо[...]
врач П. Р. Булгут[...]
парткомой секрет[...]
Кырмыгенов, багша[...]
Павлова, В. Б. [...]
больницын главна[...]
Абашеев болон бус[...]
эдэбхи үүсхэлтэй[...]
ябуулдаг гээшэ. М[...]
дунда һургуулиин [...]
гогическа лектор[...]
һэмди. Тэрэ лекто[...]
һургуулиин һурал[...]
гые даагша В. Б. Д[...]
тэлбэрилдэг. Тиихэ[...]
һургуулиин ахалаг[...]
дай һурагшадай эх[...]
тус лекториин шаг[...]
лонхой юм. Үхибү[...]
залуу үетэниие бага[...]
зүбөөр хүмүүжүүлхэ[...]
ехэ удха шанарта[...]
Ушар тиимэһээ һура[...]
эсэгэнэр хүмүүж[...]
лекцинүүдтэ дурат[...]
даг болонхой. Лени[...]
тэ колхозой главна[...]
А. В. Воронов, гл[...]
мист А. М. Холбо[...]
түрүүлэгшэ А. С. [...]
болон бусад лекци[...]
нилээд дүй дүршэл[...]
лекцинүүдыень зо[...]
шагнадаг юм. Жэш[...]
хозой түрүүлэгшэ А[...]
чеев «Манай колхо[...]
табан жэлдэ» гэһэ[...]
бүхы отделенинүү[...]
отара болон гү[...]
ябажа уншаа. Нэгэ[...]
бэл, лекционно [...]
бултадаа шармай[...]
бди. Энэншье [...]
аабза. Хүн зоной у[...]
элдэб янзын темэн[...]
рэлдэжэ, асуудалд[...]
рюусажа, тэдэнэй [...]
гыень бадаруулха [...]
гоһоо ондоо хүндэ[...]
сурталай хүдэлм[...]
урда юун байхаб да[...]

Бүхы лекционно[...]
мнай колхозой [...]
«Знание» бүлгэмэй[...]
зациин суглаа таби[...]
мэл түсэбөөр ябуул[...]
ци уншаха түсэбэ[...]
һарын, неделиин т[...]
хубаардаг. Тэрэ т[...]
хозой Соёлой бай[...]
ли соомнай, колхоз[...]
бүхэнэй улаан бул[...]
үлгөөтэй байдаг. Ти[...]
ци уншаха үдэр, [...]
рынь бултанай [...]
байдаг.

«Социалис мүр[...]
даа улам һайжар[...]
«Ажалшадай экон[...]
ралсалые һайжар[...]
КПСС-эй ЦК-гай [...]
хаа хаанагүй ажа[...]
нирхуулаа һэн. «[...]
гэмэй гэшүүд энэ [...]
дай хэблэгдэмсэр[...]
танилсуулһан, мүр[...]
үргэн дэлисэтэйг[...]
талаар хүдэлмэр[...]
байна. Гэхэтэй хам[...]
байгуулагдаһаар 50 [...]
бэлэдхэл тухай [...]
гай тогтоолой гүн [...]
хые хүн бүхэндэ ой[...]
рилго урдаа табяад[...]
байнабди.

Эдэ бүгэдэнэй ха[...]
най хүдэлмэридэ [...]
бии гэжэ мэдэрхэ [...]
гэдэхеэр, литерату[...]
во тухай, сэрэгэ[...]
ска хүмүүжүүлгын [...]
лекци үсөөнөөр [...]
хоёрдохёор, лекто[...]
рүүшын туһаламж[...]
һуулан ойлгуулха [...]
ческэ хэрэгсэлнүү[...]
Эдэ дутагдалнууд[...]
тула аймагай «З[...]
мэй организацита[...]
дохо ёһотойбди.

А. [...]
«Знание» бүлгэм[...]
эхин орг[...]
түр[...]

АЖАЛНАЙ УРАГШАТАЙ

(Тоорын хүдөөгэй библиотекые даагша Роза БАРДУЕВАГАЙ хөөрөөнһөө)

Би библиотекареэр эндэ долоодохи жэлээ хүдэлнэб. Энэ хугаса соо түрэл колхозойнгоо бүхы фермэ, гүүртэнүүдээр нилээд ябагдаа. Хаана, ямар айлайхид ажаһуунаб, ямар ажалтайб, ямар литератураар һонирходог, ямар ном, брошюрануудые захидаг заншалтайб гэхэ мэтые һайн мэдэжэ абанхайб. Ушар тиимэһээ фермэ, отара ошоод юу хэхэ тухайгаа урид мэдэһэн байдагби.

Мүнөө библиотекариин хүдэлмэри яһала «хүнгэн» болоо. «Хүнгэн» болоо гэхэдээ, холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ошоходо, ерэхэдэ транспорт хододоо байна бшуу. Гэхэтэй хамта, мүнөө колхознигуудые хангахада улам хүшэр болонхой. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр һургуули судартай, эрдэм мэргэжэлтэй, алишье талаараа бэлэдхэл һайнтай зон болоо. Хэрбээ нэгэ хонишонойдо ороходоо, замбуулинай дайда шэнжэлэлгэ тухай брошюрануудые захижа байжа байгаа һаань, нүгөөдэ хонишон—арадай аман зохёол тухай манай республикын эрдэмтэдэй шэнжэлэлгэнүүдээр һонирхохо юм. Гурба-дүрбэн жэлэй саада тээ сүүмхэ соохи номуудаа үргэлөөд, хоёр хүлэйнгөө шандааһанай шангые туршаха саг ходо дайралдагша бэлэй. Эдэ бүгэдые юундэ хөөрэнэбиб гэхэдэ, он жэлэй ошохо тудам соёлой, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэри улам орёо боложо байна. Тиимэһээ бидэнэр хододоо ажабайдалай түрүү зэргэдэ алхалха ёһотой зон болонобди.

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, манай колхозой партком нэгэ хамтадхамал түсэб табижа, тэрэнээ бултанаа хабаадалгатайгаар дүүргэдэг болоо һэмди. Тэрэ хамтадхамал түсэбэй ёһоор, би неделидээ нэгэ дахин фермэ, отаранuудта ошожо ном тараадаг, ханын газетэ, сахилгаан хуудаһа гаргалсадаг, колхозой малшад болон механизаторнуудай хоорондохи мүрысөөнэй декада, һара бүриин дүнгүүдтэй бюллетень тарааха, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олондо дуулгаха, соносхохо болон бусад хүдэлмэри хэдэг байнаб.

Ажалай түрүү дүй дүршэл тухай яһала хэлэгдэдэг аабза. Бидэшье энэ асуудалаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулнабди. Библиотекэ соогоо колхозой үйлэдбэриин һалбари һалбаряар туйлагдаһан түрүү дүй дүршэл тухай брошюрануудые, газетэнүүд болон журналнууд сооһоо абтаһан статьянуудые ниитэлжэ, «Түрүү дүй дүршэлэй булан» болгоһон байнабди. Тэрэшэлэн ажахын элдэб һалбарида зорюулагдаһан ханын газетэ гаргажа, фермэ, гүүртэнүүд, отаранuудта ажаллагшадай дунда тараанабди. Жэшээлхэдэ, хонидой бүхы отаранuудай улаан булангууд соо «Хонишон» гэжэ гаршагтай ханын газетэ-хуудаһанууд бии. Тиимэ ханын газетэ-хуудаһан соо колхозой нэгэ түрүү хонишоной дүй дүршэл тухай, энэ асуудалаар бэшэгдэһэн хэдэ хэдэн брошюрануудай гадар талые харуулһан зураг оруулагдажа, хонишоной уншаха статьянуудай гаршаг заагдадаг юм. Хонишон, үхэршэн бүхэн иимэ ханын газетээр ехэ һонирходог гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Хамтадхамал түсэбэй ёһоор, эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэдээ, колхозой отделенинүүдтэхи туһалагшанартаа түшэглэдэг байнаб. Жэшээнь, Бүтүүгэй фермэдэ Тамара Мурдонова, Шулуутын отделенидэ—Валя Доржиева, Дээдэ Тоёодо—Валя Катуфикова гэгшэд минии ажалда саг үргэлжэ туһалдаг. Хани басагад — эдэбхитэдтэй ажаллахада ажал бүтэсэтэй, урматайшье байдаг.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, парткомой хамтадхамал түсэбөөр ажаллахада, манай ажал хүдэлмэри урагшатай, удха түгэлдэр болоно гэжэ хэлэхэ байнаб.

„Марксизм-ленинизмын теориие, ниитын хүгжэлтын хуулиие, ажабайдалай шэнэ зүйлнүүдые һайнаар ойлгодог болохо, тэдэндэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ, үнэн зүб бодото тобшолол хэхэ гээшэ коммунистнуудай тон шухала хэрэг гэжэ парти тоолоно. Коммунистнуудай үзэл сурталай хатуужал гээшэ манай партийна зэргэнүүдэй дайшалхы шадабариие дээшэлүүлгын зайлашагүй эрхэ нүхэсэл мүн“.

(КПСС-эй ЦК-гай XXIV съезд дээрэ ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлһээ).

ТАНИЛСАГТЫ. ТООРЫН ПОЧТАЛЬОНКА СВЕТЛАНА ХОЛОНГУЕВА. СВЕТА ГЭНТЭ ПОЧТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ БОЛООГҮЙ ЮМ. ТЭРЭНЭЙ ЭХЭ ДАРЬЯ ДАГБАЕВНА БҮХЫ НАҺАН СООГОО ХҮН ЗОНДО СҮҮМХЭЭР ДҮҮРЭН БАЯР АСАРЖА БАЙҺАНАА МҮНӨӨ ПЕНСИДЭ ГАРАНХАЙ. СВЕТЛАНА ЭХЫНГЭЭ ЗАМААР ЯБАЖА, ҺАЙХАН ХЭРЭГЫЕНЬ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ ГЭЖЭ ШИИДЭҺЭН ЮМ. МҮНӨӨ ТЭРЭ УЛАД ЗОНОЙ ЗАХИҺАН ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛНУУДЫЕ САГ ДАРЫДАНЬ ТАРААЖА, ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ УЛАМ ҮРГЭДХЭХЭ ХЭРЭГТЭ ТУҺАЛНА.

Ц .ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Колхозой парткомой, правлениин гэшүүд квартал соо дүүргэхэ хамтадхамал түсэбөө квартал бүхэнэй түрүүшын һарын эхиндэ бүхы талаһаань хаража, зүбшэн хэлсэдэг заншалтай юм. Тиихэдээ энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ соёлой, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар уригдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой хүтэлбэрилэгшэд (саада талиһаа) тиимэ түсэб зүбшэн хэлсэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УЛААН БУЛАН СОО

— Һуугты наашаа. Юундэ үүдэндэ суглаарбат? — гэжэ Дарима Долгоровна малшадта хандана.

— Болохол даа, — гэжэ тэдэнэй нэгэн дуугараад, ута столой эгээн наада захада ерэжэ һуушаба.

— Юун тухай хөөрэлдэхэ юмдее? — гэжэ тэдэнэй нэгэн асууба.

Агитатор Дарима Долгоровна Ебухаева һаалишадта хандажа, иигэжэ хэлэбэ:

— Манай коллектив социалис уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байнаб гэһэн асуудалаар отделениин партийна эхин организациин секретарь Буда Дансаранович Халудоровта үгэ үгтэнэ.

Партийна эхин организациин секретарь олон тоонуудые, харуулжа, колхоз доторхи малшадай мүрысөөнэй дүнгүүдые, фермэ дотороо эрхимлэжэ ябаһан һаалишадай нэрэ обогые дурдаба. Социалис уялга мүнөө дээрээ гэмгүй дүүргэгдэжэ байна гэжэ һаалишадта элидхэлшэ мэдээсэбэ. Гэбэшье, хабарай гасалан үе сагта һү һаалияа нэгэшье доошолуулха ёһогүйбди гэжэ Буда Дансаранович зааба.

— Һү һаалияа доошолуулхагүйн түлөө ямар хэмжээнүүдые хараалха ёһотойб? — гэжэ тэрэ һаалишадта хандаба. Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, алмаха ёһотой гэһэн һанамжа дурадхал һаалишан Галина Суходеева оруулба.

Тэрэнэй һанамжа булта дэмжэбэд. Иимэ хөөрэлдөөн Тоорын һү һаалин фермын улаан булан соо боложо байгаа һэн. Юрэнхыдөө иимэ хөөрэлдөөнүүд ходо шахуу боложо байдаг. Һү һаалиин фермын техник-үрэжүүлэгшэ, агитатор Дарима Долгоровна Ебухаева һаалишадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа байдаг. Улаан булан соо, бултанай анхарал татаха бэшээтэй байба. Түсэгазарта Тоорын һү һаалиин фермын коллективтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хамтадхамал түсэб үлгөөтэй байна.

— Энэ түсэбтнай дүүргэгдэдэг гү? — гэжэ асуухадамнай, Дарима Долгоровна:

— Юу хэлэнэ гээшэбта? Энэ үдэр бүриин тэмдэглэл харыт, — гээд, ханада үлгөөтэй байһан нэгэ зузаан гадартай дэбтэр һарбайба. Үнэхөөрөөшье, тэрэ дэбтэр соонь түсэбэй ёһоор уншагдаһан лекциин темэ, саг болзорынь, хэды хүн лекцидэ байлсааб, хэн үнгэрөөб гэһэн мэдээнүүд бэй дүүргэлтын хойноһоо тиимэ хиналтын хэгдэдэг байһаниинь нилээд һайшаамаар байгаа һэн.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ агитатор Дарима Ебухаева ехэ анхарал хандуулна. Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һаая гэһэн аймагай түрүү һаалишадай хандалга бүгэдын анхарал татана. Тус фермын һаалишад энэ уряаень халуунаар дэмжэжэ, өөр өөрын уялгануудые абаһан байна. Тиихэдээ «Түрүү һаалишадай үүсхэл дэмжэнэбди!» гэһэн хуудаһан дээрэ фермын бүхы һаалишадай фото-зурагууд зохидоор үгтэнхэй. Тэрэ фото-зураг доронь һаалишан бүхэнэй һаа[...]
жээн аржы[...]
Үшөө һаал[...]
бүриин һ[...]
дууд ба ло[...]
циалис мү[...]
римууд — [...]
тус ферм[...]
дай дунда [...]
даг ниит[...]
хүдэлмэр[...]
гэршэл[...]
лээд удаа[...]
лишадта[...]
улаан бул[...]
рахадамн[...]
рон боро [...]
жо, бүрэн[...]
шоод байб[...]
дэ шалгарһ[...]
Гарма До[...]
хадаеваг[...]
зорюулан [...]
нособгдо[...]
шуута ул[...]
аяар дээр[...]
дуудажа [...]
үзэгдөө һэ[...]

С. [...]

ТОО, БАРИМТАНУУД

☆ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб февралиин хуушаар сүм дүүргээ.

☆ Колхозой таряашад таряалангай газар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 5063 центнер минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглээ. Тэрэнэй ашаар 45 мянган центнер ороoһон хуряагдаа гэхэ гү, али түсэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна.

☆ Үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ колхозой түрүү комбайнер Петр Яндаанов 3628 центнер орооһо сохёо гэхэ гү, али тэрэнь 900 гаран машинын зөөхэ ашаан болоно.

☆ Доодо Тоёогой һү һаалиин фермын коллектив 100 үнеэнһээ 101 тугал үнгэрэгшэ жэлдэ түлжүүлжэ шадаа. Техник-үрэжүүлэгшэ, коммунистка Евгения Танхаевагай хубита эндэ нилээд ехэ.

☆ Колхозой һаалишад үнгэрэгшэ жэлэй хоёр һарын туршада 998 центнер һү гүрэндэ тушааһан байгаа һаань, мүнөө энэ үедэ 1288 центнер һү тушаагаад байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ—гол анхарал

ЗӨӨЛЭН ДЭРЭ БҮТЭЭГШЭД

...инэй орденто Улаан-Үдын мяха-кон...ын комбинадай шубуунай үдэ хөөбэ... цехтэ оёгдоhон пудуушханууд Моск... Ульяновск, Сочи, Хабаровск, Владивос... городуудта наймаалагдажа зоной hайн ...лэдэ хүртэнэ. Цеҳэй коллектив жэл... жэл бүри арадай хэрэглэлэй эд бараа ...ехээр бүтээн гаргана. Хэрбээ 1970 ...59 мянган пудуушха хэhэн hаа, үн... жэл соо 130 мянган пудуушха ху... наймаанай организацинуудта тушаа... байха юм. Үнгэрhэн жэлэй даабариhаа ...үр 330 мянган түхэригэй олзо оруу...

...мунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, ...басагай 50 жэлэй нэрэмжэтэ энэ це... коллектив байгша он соошье ехэ зо... урдаа табяад, эршэмтэй шангаар хү... байна. Арад зоной ургажа байгаа ...ые хүсэдөөр хангаха, хэрэглэлэй ...шанартай зүйлнүүдые бүри олоор ...гаргаха гэhэн партиин XXIV съез... шиидхэбэри бодото дээрэнь дүүргэхэ ...тэдэнэр оролдоно.

Пудуушха хэхын урда шубуунай үдэ hайса сэбэрлэн угааха хэрэгтэй. Тиигээд хатааха. Удаань жэжэ болгон хэршэхэ. Эндэ үдэр бүри 700 пудуушха хэхэ даабаритай юм.

Нэгэдэхи халаанда Анастасия Емельяновна Коноваленкын бригада хүдэлжэ байба. Зариманиинь шубуунай үдэ сэбэрлэнэ. Нүгөө зариманиинь пудуушхын бүд эсхэжэ оёно. Элдэб олон түхеэрэлгэнүүдэй нэрьеэн замханагүй. Сагаан халаадуудтай залуу басагад түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлхыень анхаралтайгаар шалган харанад.

Шубуунай үдэ сэбэрлэн угаадаг түхеэрэлгын дэргэдэ машинистка Татьяна Сафонова зогсоно. Тэрэ байд гээд лэ часаа хараад абана.

— Хэдыхэн минута болоод шубуунай үдэн сэбэрлэгдэжэ, бэлэн болохонь. Халаанай дүүрэтэр үшөө 100 килограмм үдэ сэбэрлэжэ үрдихэбди,—гэжэ Татьяна Сафонова хөөрэнэ. Бүхы цехэй ажалай ябаса эдэнэй ажал хэрэгhээ нилээдхэн дулдыдана. Тиимэhээл эдэнэр хүдэлмэриин сагые дүүрэнээр ашаглажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ гэжэ оролдоно.

Сэбэрлэгдээд, хатаагдаhан шубуунай үдэн хии агааргүй түхеэрэлгэ соо илгагдана. Томо үдэнүүдынь хэршэгдэжэ, түмэр соргоор пудуушха оёдог участогто эльгээгдэнэ. Энэ цех сооxи хүдэлмэри сүм оньhожоруулагданхай. Түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ өхэтэйгээр ашаглажа шадаhан хүдэлмэришэд hайн шанартай продукци бүтээн гаргана ха юм.

— Урдань шубуунай үдэ бүд соо гараар хэжэ, оёдог байгаабди. Энэ эгээл нобшо ажал hэн. Комбинадаймнай главна инженер Ростислав Васильевич Ищук шэнэ оньhон түхеэрэлгэ зохёожо, энэ ажалыемнай оньhожоруулаа. Тэрэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсые 30 процентээр дээшэлүүлhэн байнабди, — гэжэ Александра Георгиевна Скрыцкая хөөрэнэ.

Үдэрэй 4 час. Халаан дүүрэхэ тээшээ дүтэлжэ байна. Даабаряа дүүргэхэ гэжэ хүдэлмэришэн бүхэн оролдоно хэбэртэй. Оньhон түхеэрэлгэнүүдэй нэрьеэн минута соошье замханагүй. Бэлэн болоhон пудуушханууд конвейерээр дамжан складта ерэжэл байна. Бригадир Анастасия Емельяновна Коноваленко тэдэниие нэгэ нэгээр тоолон:

— 650-хи пудуушха. Халаанай дүүрэтэр үшөө 100 пудуушха сохом лэ хэхэбди — гэжэ бидэндэ хэлэхэ юм.

Халаанай даабариhаа гадуур 50 пудуушха хэгдэхэнь ха юм. Эдэнэр заримдаа даабариhаа гадуур 60—70 пудуушха оёдог. Январь hарын даабариhаа гадуур 800 пудуушха оёжо тэдэнээ республикынгаа худалдаа наймаанай организацинуудта тушааhан байха юм. Эдэнэй бүтээhэн продукци 1970 ондо Ленинградта үнгэргэгдэhэн выставкэдэ табигдажа, үндэр сэгнэлтэ абаад, олоной hайшаалда хүртөө.

Анастасия Емельяновна Коноваленкын даадаг бригадын хүдэлмэришэд недели, hара бүри мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Эдэнээр мүрысэдэг Евдокия Степановна Харитоновагай бригадын хүдэлмэришэд мүн лэ эрхим амжалта туйладаг.

— Манай цех соо гээгдэлдэ ороhон гү, али ажалай журам эбдэhэн хүдэлмэришэд үгы юм. Олонхи хүдэлмэришэднай хоёргурбан ондоо мэргэжэл шудалhан, — гэжэ Анастасия Емельяновна хөөрэнэ.

Нээрээшье, энэ бригадын гэшүүд Люба Хохлова, Клава Дунаева, Антонина Каланшикова гэгшэд алишье түхеэрэлгын дэргэдэ машинистээр гү, али оёдолшоноор хүдэлхэ мэргэжэлтэй болонхой. Мүн лэ үдэшэндөө Улаан-Үдын hү-мяханай техникумдэ hурадаг.

— Февраль hарынгаа даабари уридшалан дүүргэхэмнай. Түсэбhөө гадуур 4 мянган пудуушха оёхо байхабди, — гэжэ ахалагша мастер Александра Георгиевна Скрыцкая хэлэнэ. Тэрэ өөрынгөө хүдэлмэришэдтэ найдаhан, тэдэнэйнгээ арга шадабариинь тухайлhан дээрэhээ иигэжэ хэлэнэ ха юм. hайн шанартай продукци ехээр бүтээжэ, ажалшадайнгаа эрилтые хүсэд хангахын тула энэ цехэй хүдэлмэришэд улам габшагайгаар хүдэлжэ байна.

Эдэнэр жэлэйнгээ даабари декабриин 15-да дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 45 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха, шэнэ онол арга хэрэглэн хүдэлhэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн социалис уялга абаhан. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай алдарта хэрэгүүдээр угтаха аабза гээд найдагдана.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЮРИСТЫН ТЭМДЭГЛЭЛ

КОЛХОЗОЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮДЫЕ ХҮТЭЛХЭ ЁhО ГУРИМУУД ТУХАЙ

Колхозно демократи гэhэн үгэнүүд ехэ үргэн удха зосоогоо багтаанхай. Ниитынгээ ажахые хүтэлхэ хэрэгтэ колхозниигуудай үргэнөөр хабаадаха арга боломжонуудые олгохоhоо гадна, тэдэнэй социальна эрхэнүүдые хамгаалhан, ушар ёhоёс мэдэхэ талыень харуулhан байдаг. Тэрэнhээ гадна колхозуудай бэеэ даанги байха талые, ажахын, ажабайдалай элдэб асуудалнуудые өөрынгөө хараа шугамда таарахаар, колхозниигуудтаа ба гүрэн түрэдөө ашатай туhатай байхаар шиидхэхыень хангадаг.

Колхозуудай жэшээтэ шэнэ устав, түбхын түрүүн, урдань өөрынгөө этигэл найдабариие харуулhан, аша туhа үзүүлhэн хуушан уставай гол ёhо гуримууд дээрэhээ үндэhэлэн зохёогдоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын артелиин тэрэ устав 1935 ондо баталагдан абтаа hэн ааб даа. Мүнөөнэй шэнэ уставай гол шэнжэ юун бэ гэбэл, тэрэ ниитын ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ, ажахые хүтэлхэ хэрэгтэ үргэн олоной бүри ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, колхозой ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар хамаарха арга олгоhон байна.

Урданайхида адли, ниитын суглаан колхозой бүхы ажал хүдэлмэри шиидхэхэ дээдын орган зандаа үлэнхэй. Гол шухала асуудалнуудые имагтал ниитын суглаан шиидхэхэ болоно, харин суглаануудай хоорондо колхозой ажал хэрэгые правлени хүтэлхэ ёhотой.

Шэнэ устав дотор ниитын суглаанhаа бэшэ ямаршье органой шиидхэжэ шадахагүй эрхэнүүд тоологдонхой. Жэшээнь, ниитын суглаан лэ ганса колхозой уставые баталжа, тэрээндэ hэлгэлтэ оруулжа шадаха. Колхозой правлениие, правлениин түрүүлэгшые, шалгалтын комиссиие, шэнэ гэшүүдые абалга ба колхозhоо хүнүүдые гаргалгые, түсэбүүдые ба жэлэй тоосоо баталалгые мүн лэ суглаан шиидхэдэг, натуральна ба мүнгэн фонднуудые хэрэглэхэ дүримүүдые зохёодог. Дээрэ дурсагдаhан асуудалнуудаар колхозой правлени ниитын суглаанай баталалгагүйгөөр ямаршье шиидхэбэри абаха эрхэгүй.

Манай республикын колхозуудта хүдөө ажахын артелиин уставай наринаар сахигдахын тула шанга хиналта хэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудта ниитын суглаанууд болзор соогоо зарлагдадаггүй байна, заримдаа хүтэлхэ ёhо гурим эбдэгдэдэг. Жэшээнь, 1970—1971 онуудта Сэлэнгын, Түнхэнэй, Прибайкалиин, Зэдын аймагуудай зарим колхозуудта ниитын суглаан оройдоол нэжээд дахин болоhон байна. Харин уставай ёhоор жэл соо хамтын суглаан дүрбэ дахин үнгэргэгдэхэ ёhотой. Эдэ суглаанууд дээрэнь гурбанай хоёрhоо бага хубинь байгаа. Тиимэhээ тэдэ суглаанууд шухала шиидхэбэринүүдые абаха хүсэгүй байhан. Тиибэшье тэдээн дээрэ колхозой правленинүүд hунгагдаhан, түрүүлэгшэнэр баталагдаhан. Эдэ хүнүүд колхозые хүтэлхэ юридическэ эрхэгүй гэхэдэ, алдуу болохогүй байна бшуу.

Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой правлени артелиингээ 8 гэшүүдые колхозhоо гаргаhан шиидхэбэри абаа hэн. Энэнь ниитын суглаагаар баталагдангүй үлөө. Тиимэhээ тэдэ найман хүн колхозой гэшүүд зандаа үлэhэн болоно. Хэрбээ гарза гайда ороhон хохидолоо нэхээ hаань, правлени энэ гуйлтыень дүүргэхэ баатай болохо. Гадна тус колхоздо hалишадаар, механизаторнуудаар хүдэлжэ байhан хүнүүд олон, теэд колхоздоо орохо гэhэн мэдүүлгэнүүдыень удаан саг соо харагдаагүй байна, зүгөөр абадаг салин хүлhэниинь колхозниигойхитой адли. Энэ баhа буруу. Түлбэринь колхозой хүдэлмэридэ хажуу тээhээ хабаадуулагдаhан хүнүүдэй түлбэридэ адли тусгаар хэлсээнэй үндэhөөр түлэгдэхэ ёhотой.

Эдэ жэшээнүүд, хүдөө ажахын артелиин уставые бүдүүлигээр эбдэhэн аашанууд болоно. Эдэ алдуунууд элдэб «ута гартанай» ниитын зөөри эдихэ арга олоходонь «нүхэ» олгожо үгэхэдөө болохо байна бшуу. Хэн нэгэнэй колхоздо орохо тухай мэдүүлгэ баряа hаа, тэрэнь нэгэ hарын турша соо шиидхэгдэхэ ёhотой.

Гадна зарим колхозой правленинүүд гэшүүдэйнгээ дүрбэнэй гурбан хубиин хүсэд суглараагүй байгаашье hаань, шухала шиидхэбэринүүдые абажархидаг байна. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо иимэ баримтанууд олдогдоо. Энээндэ адляар зарим колхозой түрүүлэгшэнэр эрхэhээ халима асуудалнуудаар, правлениин гэшүүдтэй зүбшэнгүй шухала шиидхэбэринүүдые абажархидаг байна. Иимэ алдуунуудай ниитын нюдэн доро, шалгалтын комиссиин байhаар байтар хэгдэшэхэдэнь халаглахаар юм. Үнгэржэ ерэхэдээ колхозой правлени гансал ниитын суглаагаар hунгагдаhан хүтэлбэрилэгшэдые ажалhаань гаргажархидаг, үгышье hаа, шэнэ хүнүүдые ажалда томилжорхидог байна. Жэшээнь, 1970—1971 онуудай үедэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой правлени хоёр удаа колхозойнгоо правлениие ниитын суглаан дээрэ табингүй шэнэлжэрхиhэн юм. Энэмнай колхозно демократиие бүдүүлигээр эбдэhэн баримта болоно гээшэ.

1969 онhоо хүсэндөө ороhон хүдөө ажахын шэнэ устав хадаа колхозно демократиие саашадань хүгжөөхэ, социалис хуули ёhонуудые наринаар сахиха арга боломжонуудые олгодог юм. Алдуу, эндүүнүүдые гаргаhан зарим хүнүүд эдэ ябадалнуудаа хамтын ажалай тала харажал, ниитын хэрэгэй түргэн бүтэхын, хүн зонойл түлөө хэhэн шэнгеэр хэлсэдэг. Үнэн дээрээ өөрынгөө хара хубиин түлөө колхозой устав эбдээгүй аад, шүүмжэлүүлhэн хүтэлбэрилэгшэдшье дайралдадаг. Тэдэ хүлисэгдэхэ ёhогүй, харин колхозно демократиие тоонгүй, устав эбдэhэнэйнгээ түлөө шанга зэмэдэ хүртэхэ ёhотой. «Хуули ёhонуудые хүн бүхэн сахиха, хүндэлхэ уялгатай. Ямарханшье хүндэтэй шалтагаанаар хуули эбдэгдэhэн байг — хүлисэгдэхэ ёhогүй».—гэжэ Л. И. Брежнев партиин XXIV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ онсолон тэмдэглээ hэн.

Мүнөө үедэ республика доторнай колхозуудай хамтын суглаанууд боложо гол түлэб үнгэрбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, колхозно демократиие сахиха тухай эдэ асуудалнууд дээрэ тогтохо хэрэгтэй байба.

А. ИЛЬИН,
юридическэ эрдэмэй кандидат.

Социалис оронуудта

МОНГОЛОЙ хүнгэн промышленностиин эгээ томо предприяти болохо Улаан-Баатарай оёдолой фабрикын цехүүдэй ...эндэ. ТАСС-ай фотохронико.

АРАДАЙ Венгридэ алюминиие «венгриин алтан» гэжэ ...рлэдэг. Энэ ороной байгаалиин эгээ ехэ баялиг гээшэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Халимба гэжэ станци дээрэ абтаhан түү...эй эд ашагдана. МТИ-ТАСС-ай фото.

КУБА. Гаванын оршондохи Аламар гэжэ ажаhуудалай ...э район. ТАСС-ай фотохронико.

Социалис оронуудта

Газетын эдэбхитэдэй СУГЛААН

Загарайн аймаг — республикымнай эгээл томо аймагуудай нэгэн мүн. Эндэ ой модоной промышленностиин предприятинууд үни удаанай хүгжэжэ байдаг. Тиихэдэ машина, трактор заhабарилгын предприятинуудшье, «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлени, мүн бусад предприятинууд олон. Үнгэрөөшэ 1971 оной хугасаа соо аймагай предприятинууд хамта дээрээ 50 мянга гаран түхэригэй продукци худалдаhан байна. Эндэхи колхоз болон совхозууд город шадар оршодог hэн туладаа овощ болон хартаабха ехээр таридаг, гол түлэб hү үйлэдбэрилдэг шэглэлтэй юм.

Эндэ хэдэн арбаад мянган ажалшад хүдэлдэг, ажаhуудаг. Тэдэнэй хэжэ байhан ажал хэрэг, ажабайдал, ажалшадые али болохоор хангаха асуудалнууд аймагай «Вперёд» газетэдэ гүйсэд hайнаар харуулагдадаг боложо байна. Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, hургуулиин hурагшад газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Газетын хуудаhануудта хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй, газетын эдэбхитэдэй тоо hүүлэй дүрбэн жэл соо хоёр дахин олошороо. Предприяти, колхоз болон совхозуудта, найман жэлэй ба дунда hургуулинуудта газетын эдэбхитэдэй постнууд эмхидхэгдээд, редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ айхабтар ехэ туhаламжа хүргэнэ. Газетын хүдэлмэридэ арад зониие олоор хабаадуулhанайнгаа ашаар эндэхи журналистнууд газетэдээ гол түлэб нютагай материалнуудые толилдог болоhон байна.

Тиихэдэ аймагайнгаа «Вперёд» газетэ захин абагшадай, мүн уншагшадай тоо нилээд олошороо. Хэрбээ 1968 ондо тус газетэ оройдоол 2000 гаран хэhэгээр хэблэгдэдэг байбал, мүнөө 6140 хэhэгээр гарана гэхэ гү, али гурбан жэлэй турша соо гурба дахин олоор хэблэгдэдэг болоhон байна. Тиигэжэ тус газетэ республика дотороо эгээл олон тираждай аймагай газетэ болонхой. Энэ газетын захигшад ба уншагшадhаа асууhанай ёhоор хэблэгдэн гараhан газетэ бүхэниие 3—4 хүн уншадаг юм. Тиихэдээ тус газетын номер бүхэниие 20 мянган хүн уншаhан жэшээтэй болоно бшуу.

Эдэ бүгэдэ дээрэhээ хаража үзэхэдэ газетынгээ материалнуудые гүнзэгы удхатай, олондо ойлгосотой болгохо талаар, мүн газетээ аймагай ажалшадай ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо талаар редакциин журналистнууд, тэдэнэй олониитэ туhалагшад тон ехэ ажал хээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэ хубилалтанууд тухай, мүн редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй 1972 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд тухай «Вперед» газетын редактор, философиин эрдэмэй кандидат В. П. Секерин газетын эдэбхитэдэй hаяхан болоhон суглаан дээрэ дэлгэрэнгы элидхэл хэhэн байна. Мүн «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй түлөөлэгшэд коллективүүдэйнгээ ажал тухай тобшохон мэдээсэлнүүдые хэбэ.

Элидхэлнүүдэй hүүлээр эгээл түрүүлэн үгэ абаhан аймагай «Союзпечать» агентствын начальник С. Д. Жигжитов 1972 оной газетэ ба журналнуудта захил абалгын дүнгүүд тухай хөөрэбэ. Энэ жэлдэ аймагай 1000 хүн бүридэ 1058 хэhэг газетэ, журнал абтана. Тиихэдэ «Правда» газетэ аяар 1000 гаран хэhэг тарадаг болоо. Онохойн транспортна участогай мастер, газетын үнинэй эдэбхитэн А. С. Вставский үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Аймагаймнай газетэ hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд hонирхолтой болоо. Ажалай түрүүшүүл тухай hайн hайн материалнууд бэшэгдэнэ. Гэбэшье шүүмжэлхы статья, корреспонденцинүүд үшөөл үсөөн байhаар. Тиимэ материалнууд толилогдодог байбашье, дутагдалнуудые усадхаха талаар биратай хэмжээн абтанагүй.

«Вперёд» газетын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ Шулуутайн түмэр харгыдахи хүдэлмэришэн бэшэгшэдэй постын түрүүлэгшэ А. М. Паркин, Шэнэ-Хүрбын найман жэлэй hургуулиин hурагша, эдир бэшэгшэдэй Бүхэсоюзна слёдто хабаадалсаhан Таня Савельева, пенсионер И. В. Мельников, КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша А. П. Кондратьева, Загарайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Санжимитыпов гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

— Республиканска, аймагай газетэнүүдые үдэр бүри уншадагби. «Буряад үнэндэ» уран зохёолой материалнууд, Будамшуугай бүтээл хирэ-хирэ болоод гаража байдаг. Энэнь ехэл hайшаалтай. Тиимэрхүү материалнуудые бүри олоор толилдог болоо hаа, бүришье hайн hэн,—гэжэ хорёод оной комсомолка М. Н. Самсонова тэмдэглэбэ. — Үшөө тиихэдэ залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ асуудалаар газетэнүүдтэ тон үсөөнөөр, багаар бэшэгдэнэ. Энэ тон шухала асуудалые редакцинууд анхарха бэзэ.

Суглаанай түгэсхэлдэ газетын олон тоото эдэбхитэдтэ КПСС-эй райкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой, мүн редакциин Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

***

Газетын эдэбхитэдэй суглаанай үедэ аймагай предприяти, колхоз ба совхозуудта, эмхи зургаанууд ба hургуулинуудта гарадаг ханын газетэнүүдэй выставкэ-конкурс эмхидхэгдэhэн байгаа. Онохойн модоной комбинадай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай орган — «Коммунис ажалай түлөө» гэжэ ханын газетэ эрхим дээрэ тоологдожо, редколлегинь Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Б. ВАНЧИКОВ.

ЗУРАГЛАЛ

МЕХАНИЗАТОР-ХОНИШОН

...мадахи табан жэлэй түсэбые ...жалтатай дүүргэhэн Ле... орденто, Буряадай АССР-эй ... Соведэй депутат, Үль... «Коммунизм» колхозой ту... хонишон Дулма Чимитовна ...овагай отарынхид шэнэ юhэ... табан жэлэй түсэбые халуу... hайшаан угтажа, энэ түсэбые ...н жэл соо дүүргэхэбди гэ... байн үүсхэл гаргажа, колхо... хонишодто хандаhан бай... Энэ хандалгань колхозой бү... хонишодhоо байха. Яруунын ...од hайшаан дэмжээ hэн. ...эшэ Цыбеновагай энэ жэл ...100 эхэ хонин бүриhөө 105 ...абахабди гэhэн уялгые Даг... Ц.Д. А., Доржиев, Ц-Д. Ц. ...аар дэмжэжэ табан жэлэй ...рние мүн дүрбэн жэл соо ...хэбди гэhэн уялга абаа. Тии... ...шэ хонишод бултадаа дээ... ...уялганuудые абажа, шанга ...н эхилhэн юм гээшэ. Мү... колхозой хонишод хурьга ...ар аймаг соогоо түрүүлжэ ... Колхоз бүхы түрэхэ эхэ хо... ...гоо хахадhаа ехые түрүү ...хурьгадаа гарзагүй дэгжээжэ

...ааp түл абажа байhан ота... ...о үгы. Булта эмхитэй hай... хонидоо хурьгалуулжа байна. ...р эмхидхэгдэhэн социалис ...нэй хүсэн ехэл. Энэ хэ... ...э үргэлжэлбэл, үльдэргын... ...дөө хүрэхэнь дамжаггүй»— ...колхозой зоотехник Э. Ц ...нимаев омогорхон хөөрэбэ. ...hарын бюллетень харахадэ, ...отаранuудай амжалта баяр... ...на. «Хонинoй түрэлгын түлэг ...эрбэ гээшэ гү? Хаана, хэ... отара ошожо бусалма ажал ...болоо гээшэб?».—гэhэн бо... ...лыем ээлбэ. Колхозой ... Цырендоржиевай кабинет ..., энэ хүсэлөө хэлэбэб. Базардара Дондопович хүхюунээр энеэнэ.

— Февралиин 5 хоног соо хурьгад бүри олошорбо. Хахадhаа дээшэ хонидоо түрүүлhэн отара олон боложол байна. Дуратайл отарадаа ошогты. Вторник пятница хоёрто хүнгэн машинаар агитатор-информаторнууд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд гүүртэ, отараар гарадаг байна. Мүнөө пятница бшуу. Үдэшын 7 часта урагша гарахабди. Хэнэйдэ ошохобта?—гээд асууба.

— Харин хэнэйдэ ошолтой гээшэб? Цыдендамбатан, Дулма Чимитовна тухай оло бэшэгдэhэн, мэдээжэ алдартан байна. Тэдээн тухай очерк, статья бэшэлгэн яhала болоо. Поэмэ, повесть бэшэхээр болоhон хүнүүднай ааб даа. Залуу хонишон В. Раднаев хэды хурьгатай болооб?

— Валера зээтэн яhала хонинойнгоо зэргээр хашхаржа ябана даа. Зургаан зуугаад эхэ хонитой хүн 350 хурьгатай болобол даа.

— Дашинимаев Норбо-Самбада ошохо байна. Механизатор, урлан бодолгодо бэрхэ, ехэ hонин хүн ха юм. Энэ шадабаринь хонин ажалда хэр туhална гээшэб?

— Болоо, болоо. Ябахадаа абаад ошохобди,—гэбэ.

Үдэшэ Үльдэргын талаар малшадай гэрэл мүшэтэн харагдана. Түргэн туhаламжын машина Баруун Үльдэргэ үгсэн шуумайба. Машина соо hургуулиин директор Ж. Мажиев түрүүтэй хэдэн багшанар, кино аппарадаа тэбэринхэй киномеханик Н. Найданова hуунхай, булта хүхюун шуулдана. Варшавска договор тухай парторг Дондопович хөөрэнэ. Дашинима Чимитович гэдэргээ халта эрьелдээд.

«Мөөри дээрэхи семинар эхилээ гү?—гэнэ. Гүүртэ, отара бүхэндэ нэгэ нэгээрээ буужа эхилбэ. Орхойто хүрэбэбди. Норбо-Самба Цыренжаповичай отара газаагаа үндэр столбодо томо лаампа бадараанхай, холоhоо толорон угтаба. Энэ гэрэл бүхы хорёо хотыень гэрэлтүүлнэ. Эндэ намайгаа буулгаад, нүхэдни саашаа табилуулба. Газаагуурхи байдалыень ябууд харахаар, хэрэлсы, сээнигэйнь ариг сэбэрые hайшаахаар гэртэ оробо.

hан бага, бэлшээри газаа хадаа ёhoop.

— Эртэ түрэhэн хонидоо үдэрэй игаабарида адуулнабди.

Хониной бааза ошобобди. 80 метр утатай, 10 метр хүндэлэнтэй үндэр hарууi бааза угтаба. Энэ бааза Норбо-Самба Цыренжапович өөрөө хүдэлжэ, шанар hайнтайгаар барюулhан юм. Хоёрдохи жэлээ гээшэбибди. Багтажа ядаха, норожо, агаарынь дутажа, пеэшэн түлихэт. Баазын хойто захада табяатай «Т-25» жаахан трактор харахадаа, мүн газаань байhан комбайн hанаандаа оруулаад:

— Хонишон байхада механизатор шадабаритнай хэр туhална гээшэб?

— Энэ тракторааран хамагаа

— Хонидоо таргаар үбэлжүүлжэ, хурьгадые олоор тэнжээжэ байна гүт?—гэбэб.

— hайн даа! Үхэhэн хурьган, үргэдэг хонин үгы даа. Саашаа юун болохо юм. Февралимнай сухалтайгаар гараад байна.

— Үдэшэ үглөөнэй жабарта шожоошье татаха гурбан бэшэ бээзт. Хэды хушуута нэмэбэ гээшэб?

— 530 хурьгатай болооб. Зуу хүрэхэгүй түрэхэ юумэ үлөө даа.

— Туйлалтаа дабажа, тугаа хиидхэ ха юм та.

— Туйлалтаа бэхижүүлхэл зорилго үлөө. Энэмнай эдеэ хоолоор шиидхэгдэнэ бшуу.

— Тэрэ талаараа ямар юм.

— Ноормоо абанхайбди. Бүхы хоолнай газаагаа оронхой гээшэ. Химдашаг даа. Саhа шуурганай дайраагүй hаа, зоной жииреэр ногоон дээрэ гаралдаха ёhотой бди.

— Газаагаа хадаа hайн даа. Нормоhоо газаагуур нөөсэ булаша гэжэ байжа бии юм бээз. Сагаан үбэлжэхэеэ байна. Зосоонь зайн галай гэрэл ялагар даа. Хэдэн хуби болгожо таhаланхай, хаамжа хорёонууд соо хурьгатай хонид хаалтатай байна. Түрүүшын хурьгад, дундуур гараhан, нарай хурьгад, үлбэр ташарайгүй хурьгад мүн амяараа. Бааза сооньуужам, хуурай, аятай гээшэнь. Дүн сагаан ноохоо хүсэhэн хурьгад гамбалзанад. hая гараhан нарай хурьгадай матаргай бариад үзэхэдэ садхалангууд эхэнүүдынь ноохоо хүдэлөөгүй. Түрэхэ хонидтоо ошобобди. Намарайнгаа тарганиие алдаагүй хонид байна. Хэды хонидой дэлэн үзэбэбди. Дэлэнгээ хүсэжэшье ябаhан, hая арhалжашье ябаhан хонид дайралдаба. Нороhон газартань хуурай хохир адхадаг байна. Энэ колхозой хонишод хохир лэ гэдэг шуу. Тэдэнэй нэгэнниинь Норбо-Самба Цыренжапович байшоо.

— Хохир лэ ёhoop даа. hайнаар бэлдэжэ шадаа hаа. Шэнэ баазада орожо амараабди. Хуушан баазада юун гэтэрээ зободог байгаа хэдэг гээшэб. Үбhэ сабшахада ёhoop үбhэ хоолоо зөөхэш. Үлүү мори барижа, үбhэ хороолтогүй. Хонёо адуулха нэгэ моритойл hаа хүрөө. Намар таряа хуряалгын түлэг соо хуряалгада гарагшаб.

Газаагуур хониной эдеэлдэг хорёонуудые, үбhэ hолоомыень яаралгүй ябажа харабабди. Ехэл нягта, гуримтай ээзд байhыень бүхы юумэниинь гэршэлнэ. Нэгэ задархай углуу, hанжанхай хаамжа, адхарhан ороохо хараагүйб. Бүхэриг ээздэй юумэ саб-яб байдаг. hүринүүдэй дунда байhан нэгэ ехэ hүри заажа:

— Энэ өөhэдымнай сабшаhан, хабар хурьгадтаа эдюулхэ hайхан хяаг үбhэмнай гээшэ,—гээд заана. Бэрхэ малшан холые харадаг даа.

Баhа гэртэ орожо, эдэнэй дүй дүршэл тухай яаралгүй бултанаарнь хөөрэлдэжэ оробоб:

— Ажалайнгаа урда ороhон бэрхэ гурбан байнат. Хони хурьгадтнай ехэл зохидоор түбхинэhэн байна.

— hайн байратай болоhоной-мнай аша бшуу. Энэ баазатай болоhоор амаршоолди. Доржиевай, Бочиктоевой баазанууд манайхиhаа ехэнүүд шуу.

— Түл, ноохо hайнаар абаха гол шалтагаан юун гэжэ hананат?

— Хонидоо жэлэй дүрбэн сагта hайнаар лэ хаража, тобир тарган байлгабал, хуу бүтэхэ. Эхэ хонин тарган тобир байбал, ороондо саг соогоо орохо. Бэеэ хүсэhэн, шэнээ шадалтай хурьга гаргаха. Байрань үнгэрмэ халуун байгаа hаа, ноохон муудаха. Тиимэ дээрэhээ баазаяа хониной халуудахаар бэшэ, хурьганай дааpаха бэшээр байлгадагбди.

— Хонидойнгоо үбшэлхэдэ ветврачта ошодог гүт, али өөhэдөө аргалдаг гүт?

Норбо-Самба энеэбхилээд, нүхэр Цырен-Дари Цырендоржиевна тээшэ хаража:

— Энэмнай зөөлэн гартай юм. Хонидоо аргалхадаа шадамар болонхой. Тэрэ бүри врачта ошохо гүш даа. Түргэн лэ өөhэдөө хэмжээ абаха ёhотой бшуу.

— Танайхи хэдыхэн жэлээ хонин дээрэ ажаллажа ябанат?

— Долоодохи жэлээ ажаллажа байнабди. Наймадахи табан жэлэй эхиндэ нэгэ түрэhэн залуу эхэ хонидые тушаажа абаа бэлэйбди. Зуунhаа 80-hаа доро абажа үзөөгүйбди. Ноohоншье хонин бүриhөө 3 килограммhаа бага байхагүй. Москва ВДНХ-да 1970 оной зун ошоо hэм. Тэдэ хонидоо сүм тушаагаад, шэнэ зуhагуудые абажа үнгэрэгшэ жэл түрүүлжэ, зуунhаа 82 хурьга абаабди. Мүнөө хониднай хоёрдохёо түрэжэ байна. Энэ табан жэл соо эдэл хонидоороо туршахабди даа. Хурьга абаха түсэбнай 80, уялгамнай 90 юм. Бидэ хадаа зуунhаа зуу абаха hанаатайбди.

— Мүнөө үеын байдалаар 100-hаа 100 абажа болохоор байна. Хүнэй туйладаг амжалта ха юм. Ехэл hайн зуhагуудые тушаажа абаа hэмди. Гармажаб Цыдыповагай hайнаар хаража өөдэлүүлhэн хурьгад шуу. Ходол hайниие хүсэжэ ябагшабди—гээд Цыден-Дари Цырендоржиевна нэмээд орхибо.

— Норбо-Самба Цыренжапович, таниие бэрхэ механизатор гэжэ дуулагша hэм. Хэды жэл механизатор ябаабта даа. Яагаад хонишон болошоо гээшэбта?

Дайнай hүүлэй хүндэ хүшэр үедэ 17 наhатайдаа Эгэтын МТС-эй тракторист боложо эхилээд, хорёод жэл соо туршагдан, түмэр носогдоо, тоhондо зууралдаа гээшэ. Минии ябаагүй трактор үгы юм. Комбайндашье hайса ябааб. Энэ ажалдаа дуратай, абьяастай ябагша hэм. Олонто магтуулhаншье байгааб. Бирагүй оhолдо орожо, бэе муутай болоходоо нүхэрэйнгөө дуратай ажалда орожо, хонишон болгодоо юм. Мүнөө болоходо хонин ажалдаа дүршөөд, түмэрhөө зүрхэсөөд ябагдана. hайнаар хаража шадаал hаа, хонишоной ажал үрэжэлтэй байна даа. Түрэлгын лэ үедэ гайтайхан даа.

Энэ үедэ автомашина хүнүүдээ суглуулаад бусажа ерэбэ.

— Зай hайн даа, зохидоор танай ажал тухай хөөрэлдэбэбди. Өөhэдынгөө болон түрүү хонишодойнгоо баян дүршэл улам арьбадхажа, бодото дээрээ бэелүүлэн хонидоо хоёр дахин олошоруулагты. СССР оронойнгоо 50 жэлэй түүхэтэ ойе ажалай амжалтаар арюун сэдьхэлээр угтагты.

— Оролдохобди даа. Ябажа байгты!

— Зай.

Бидэ ехэл хүхюун, хонишодойнгоо амжалта тухай хөөрэлдэhөөр бусаа hэмди.

Цокто НОМТОЕВ.

SPORT Спорт LE SPORT

Союзна бүхы республикануудай, Москва ба Ленинградай команданууд — ороной эгээл бэрхэ хоёр зуугаад шатаршад — нииелэлдэ Бүхэсоюзна олимпиадада сугларба. Команда бүхэн 12 хүнһөө (табан эрэшүүл, хоёр эхэнэр ба табан хүбүүд болон басагадһаа) бүридэнэ. Москвагай командые дэлхэйн экс-чемпионууд Т. Петросян, В. Смыслов, РСФСР-эй — гроссмейстернүүд Л. Полугаевский ба А. Карпов, Ленинградай — В. Корчной, М. Тайманов, Украинын — Л. Штейн ба В. Тукмаков, Латвиин — дэлхэйн экс-чемпиов М. Таль, Эстониин — гроссмейстер П. Керес гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Илагша команда физкультура болон спортын комитедэй кубогто хүртэхэ, тэрээндэ хабаадагшад бултадаа алтан медальнуудаар шагнагдаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: турнирай зал соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Урагшаа дабшаба

Шатараар бүхэсоюзна мүрысөөнэй түрүүшын хоёр турта бирагүйгөөр наадажа ябаһан Ленинградай шатаршад 3-дахи турта ондоохоноор бэеэ харуулба. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан москвагаархиние тэдэнэр бэлэхэнээр шүүжэ, шадабарияа һайса тэмдэглэбэ.

Түрүүшын хюлгэ дээрэ наадаһан В. Корчной Т. Петросян хоёрой түргэн, 11-дэхи ябадалдаа тэнсэһэнээ мэдүүлхэдэнь, 2-дохи хюлгэ дээрэ наадаһан В. Смыслов, М. Тайманов гэгшэд удаан тулалдабашье, 54-дэхи ябадалдаа мүн лэ тиимэ дүнтэйгөөр уулзалгаяа дүүргээ. С. Фурман — Д. Бронштейн, В. Оснос — Ю. Балашов гэгшэдэй парти мүн лэ тэнсэлгээр дүүрээ. Эдиршүүлэй дунда үнгэрһэн уулзалганууд хоёр ехэ хотын алинданьшье үлүү очко асараагүй.

Харин эхэнэрнүүдэй дундаһаа Москвагай шатаршад шалгарна. Алла Кушнир Л. Кристолые шүүгээ, мастерта кандидат Е. Бажина (Ленинград) уласхоорондын мастер Т. Лемачко гэдэгтэй тэнсээ. Ленинградай хоёр басагад — СССР-эй чемпион И. Левитина М. Островскае, 1-дэхи разрядай шатаршан Н. Зубова Г. Лимые шүүжэрхёо. 1-дэхи разрядай шатаршан, 15 наһатай москвичка Г. Лим шатар наадажа эхилһээр шүүгдээгүйгөө эндэ түрүүшынхиеэ шүүгдэбэ.

Даб дээрэ Ленинградай шатаршад 5,5:4,5 гэһэн тоотойгоор москвагаархинһаа түрүүлээд ябана.

Ленинградай командатай уулзалгаяа урагшатайгаар үнгэргэһэн москвагаархин Украинын суглуулагдамал командада олон партияа алдажархёо. Латвиин командые 8,5:3,5 гэһэн тоотойгоор шүүһэн Украинын шатаршад хамта 20.5 очкотой болонхой. Москвагай суглуулагдамал команда тэдэнһээ 1 очкогоор гээгдэнхэй. Тиихэдэ РСФСР-эй команда 18 очкотой.

Түгэсхэлэй наадانай удаадахи хоёр бүлэгүүд сооһоо Белоруссиин (19.5) болон Молдавиин (19) команданууд түрүүлнэ.

96 хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэржэ байһан шатараар бүхэсоюзна мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАН ШИИДХЭЭ

ШАТАР. СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүхэсоюзна түрүүшын мүрысөөн дүүрэжэ, чемпионууд элирбэ. Ниислэл хотэ Москвагай суглуулагдамал команда 37.5 очкотойгоор бусадаа шүүжэ, 1-дэхи һууриda гараба. РСФСР Украина хоёрой шатаршад удаадахи һууриин түлөө тэмсэхэдээ, зургаа зургаан очкотойгоор тэнсэшоо. Нэгэшье парти алдаагүй РСФСР-эй команда хамта 34,5 очкотой болоод. 2-дохи һуури эзэлһэн байна. Украинын команда 33 очкотойгоор 3-дахи һуури абаа.

Шатаршадай хуби хубиин наада харахада, Алла Кушнирһаа эрхимээр наадаһан хүн байгаагүй. Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ эрхэтэй болоһон москвичка Алла Кушнир найман уулзалга хэһэн аад, бултыень шүүһэн байна.

Хоёр долоон хоног соо үргэлжэлһэн шатаршадай тулалдаан дүүрэжэ, эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой В. И. Севастьянов мүрысөөнэй дүн тухай үгэ хэлээ. «Суглуулагдамал 17 командын үнгэргэһэн 864 уулзалга манай орондо шатарай улам хүгжэһые, СССР-эй арадуудай суута гроссмейстернүүд ба залуу шатаршадай хани барисаае харуулна. — гээд тэрэ тэмдэглэһэн байна.

Түрүү һуури эзэлһэн командануудта шан болон дипломууд барюулагдаа, эрхим шатаршадта алтан, мүнгэн, бронзо медальнууд зүүлгэгдээ.

Уласхоорондын мастер Алла Кушнирта алтан медалиин хажуугаар тусхай шан барюулагдаһан байна.

(ТАСС).

ГОРОДОЙ ЧЕМПИОНУУД ЭЛИРЭЭ

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн «Спартак» бүлгэмэй һаруул уужам зал соо болоһо үнгэрбэ.

Буряад орондо мэдээжэ болоһон барилдаашад Валерий Иванов, Нима Ивахинов гэгшэдтэмнай адли залуу барилдаашадай наадаһаниинь һайшаама байгаа.

Хоёр үдэр үргэлжэлһэн тулалдаанай дүүрэжэ, дүн гаргагдахада, Зүүн Сибириин технологическа институдай барилдаашад 1-дэхи һуури эзэлээ. 2-дохи һууриda хүдөө ажахын институдай, 3-дахида багшанарай институдай команданууд гараа.

Шэгнүүр бүхэн соогоо шалгаржа, городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй дунда иимэнүүд нүхэд тоологдоно гэбэл: Бато-Цырен Дашинамжилов (БГПИ), Николай Чагдуров (СХИ), спортын мастер Нима Ивахинов (ВСТИ), Гармажап Цыренов (СХИ), Кирилл Балдаев (БГПИ), спортын мастер Валерий Иванов (БГПИ), мастерта кандидадууд Геннадий Манжуев (СХИ), Владимир Вострецов (ВСТИ) болон Илья Гармаев (СХИ).

***

Республикын түрүү һууриda хүртэхын түлөө һур харбагшад һая мүрысэбэ. Мүрысэгшэдэй дундаһаа хүдөө ажахын институдай 2-дохи курсын студент Цыренжаб Будаев онсо шалгаржа, түрүүшын һуури эзэлээ.

Түрэл нютагтаа мэдээжэ болоһон спортын мастер Дашинима Эрдынеев Цыренжабһаа аяар хорин очкогоор дутаа.

Манай республика дотор һур харбалгын хүгжэн һалбарһан ушар Даши Эрдынеевэй нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм. Тиимэһээ зоны ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ Д. Эрдынеев бэеэ үшөө харуулхал байха гэжэ найдагдана.

«Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Анатолий Гармаев 3-дахи һуури эзэлээ.

Түрүү һууриин түлөө басагадай дунда шанга тэмсэл болоо. Илан гаяа Д. Очирова, С. Тараскина хоёр 1-дэхи һуури буляалдажа удаан тэмсээд, һүүлшынхинь булижа шадаа. Светлана — «Труд» бүлгэмэй спортсменка. «Урожайн» түлөөлэгшэ Александра Будаева 3-дахи һуурида хүртөө.

Командаарнь хараха болоо һаа. «Урожайн» һур харбагшад түрүүлээд, «Буревестник», «Спартак» бүлгэмүүдэй спортсменүүд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

БАТА ИЛААЛТА

КАЛГАРИ, мартын 13. Фигурна һолжоролгоор совет хатаршадай паар — Людмила Пахомова Александр Горшков хоёр алтан медальда хүртэбэ. Европын байгша оной чемпион аха дүү Анжелика Эрих Бук (ФРГ) хоёр 2-дохи, Америкын хатаршад Джули Швомейер, Джеймс Сладки гэгшэд 3-дахи һуурида хүртэбэ.

Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй урда жэлнүүдтэ ото илажа ябаһан американ фигуристкануудай командые Советскэ Союзай суглуулагдамал команда удаа дараалан 3 дахин шүүбэ. Энэнь манайхидай бата илаалта мүн.

***

Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө Гренобльдо үнгэрһэн үбэлэй мүрысөөндэ манай хүнгэн атлетүүд амжалтатай наадаба. Олимпиин чемпион Виктор Санеевэй (Сухуми) һурэлгөөр алтан медальда хүртэхэдэнь, москвич Валентин Шевченко бронзо медаль абаа. Киевлянка Тамара Пангелова мүрысөөнэй 2-дохи үдэр дэлхэйн рекорд сохёо гэхэ гү, али 1500 метрэй зайда 4 минута 14,6 секунда саг харуулаа. Тус зайда Краснодар хотын спортсмен Людмила Брагина 2-дохи һуури эзэлээ.

50 метрэй зайда манай сахилгаан түргэн Валерий Борзов дахин түрүүлээ. Москвич Александр Корнелюк удаадахи һуурида хүртөө.

Ядро түлхигшэднай командадаа хоёр медаль оруулаа. Дэлхэйн рекордсменка ленинградка Надежда Чижова 19 метр 41 сантиметртэ ядро түлхеэд, бусадһаа булюу байһанаа дахин харуулаа. Москвичка Антонина Иванова удаадахи һууридань хүртөө. Үпдэрые харайлгаар манай ороной команда мүнгэн, бронзо медальнуудые шүүгээ.

***

СССР болон ГДР-эй суглуулагдамал команданууд спортивна гимнастикаар уулзаад, 369,80:366,55 гэһэн тоотойгоор ГДР-эй команда шүүбэ.

ГДР-эй гимнастка Карин Янн манай Любовь Бурда, Тамара Лазакович гэгшэдые урдаа оруулаагүй.

Тиихэдэ совет, югослав гимнастнуудай дунда үнгэрһэн мүрысөөндэ Владимир хотын гимнаст Николай Андрианов шалгараа. Удаадахи гурбан һуурие мүн лэ совет гимнастнууд эзэлээ.

ХААНА ЯАНАГҮЙ МҮРЫСЭНЭ

Шатараар ДСО «Спартак» бүлгэмэй облпрофсовбедэй шанда хүртэхын түлөө хоёр һара соо үргэлжэлһэн мүрысөөн һая дүүрэбэ.

Дүрбэн турай үнгэрһэн хойно, 5 коллектив түгэсхэлэй наадандa үлэһэн байгаа. Тэдэнэрэй эгээл эмхи гурим һайнтайнь, тунхаришагүйнь шүүхэнь лабтай байһан. Эгээл иимэ шанараараа коммунальна ажахын профсоюзай обкомой шатаршад шалгараа. Тэдэнэр бултанһаа олон — 30 очкотой болоһон. Эрхимлэгшэдһээ 2 очкогоор дутаһан хэлхээ холбооной шатаршад 2-дохи. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадаархин 27,5 очкотойгоор 3-дахи һуури эзэлээ.

Бэрхэ бэрхэ шатаршадтай геологууд болон медигүүдэй коллективүүд журам муутайһаа болоһо, хойшоо гарашаһаниинь халагламаар.

* * *

ДСО «Труд» бүлгэмэй шатаршадай дунда үнгэрһэн мүрысөөндэ прибор бүтээлгын заводой спортсменүүд 18,5 очкотойгоор түрүүлээ.

Түрүүшын һуури эзэлхын түлөө үсэд шанга тэмсэл хэһэн шэлэй заводой шатаршад 2-дохи һуурида хүртөө. «Бурграждан-проектын» шатаршад һанаһанда хүрөөгүй — мини 3-дахи һуури эзэлээ.

Финалда гараһан 5 команданууд байгша оной апрельдэ уулзаха юм. Түрүүшын гурбан командаһаа гадна, «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудай шатаршад хабаадалсаха.

* * *

«Спартак бүлгэмэй шатаршадай дунда (эрэшүүлэй) хубиин мүрысөөн эхилбэ. Тэндэ 12 шатаршан хабаадана.

Гурбан турай дүнгөөр 1-дэхи разрядай спортсмен Анатолий Доржиев (трампарк) түрүүлнэ. Гурбан нааданһаа хоёр хоёр очкотой болоһон Рашид Сулейманов Александр Волков болон Николай Агапов гэгшэд тэрэнэй удаа ябана.

* * *

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэр — Мартын 8-да зорюулагдаһан мүрысөөн Улаан-Үдэдэ үнгэрөө. Мүрысэгшэдэй дунда 11 наһатай Согто Намжилов, 74 наһатай Будожаб Цыденов гэгшэд байгаа.

Энэ һонирхолтой мүрысөөндэ Виктор Назимов бусадһаа шалгараа. Улаань Улаан-Үдын чемпион Баир Митыповэй хоёрдохи һуурида гарахадань, Лубсама Гармаева 3-дахи һуурида хүртөө.

А. ИГУМНОВ.

Хусэтэйнь шалгараа

Аймагай 8 һургуулиин 72 эрхим һурагшадай хабаадалгатайгаар физикэ, математикаар олимпиада Нарһатын дунда һургуулида болобо.

Дуратай предмедээрээ — физикээр эрхим мэдэсэ харуулһан Витимэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Женя Иванов түрүүлжэ, республикын олимпиадада хабаадаха эрхэ олоо.

Гүндын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша В. Яковлев — 2-дохи, тэрэнэй нүхэдынь В. Попов, Е. Ветрова, Эгэтын адагай һурагша Т. Гончиков гэгшэд 3-дахи һуурие хубаалдаа.

Математикаар В. Шилов (Үльдэргэ) эрхимлээ. С. Байбородин (Нарһата), Л. Банзатова (Тэлимбэ) гэгшэд удаадахи һууринуудта хүртөө.

Багша, шабинарай уулзалга

Нарһатын дунда һургуули дүүргэһэн һурагшадай уулзалгын заншалта үдэшэ һая тэндэ үнгэрбэ.

һургуулиин һуралсалай таһагые даагша А. М. Яковлева сугларагшадые халуунаар а[...]лаад, тэдэнэрэй ажал[...]жалта, ажабайдалдань [...] хүсөө.

Багша А. Г. Терентьев[...] гуулиингаа бүхы талын а[...] ерээдүйн хараа түсэб туха[...] гэрэнгыгээр тэдэндэ хөөр[...].

Заншалта уулзалгада [...]рагшадай зүгһөө студен[...] Данилова, Л. Добычина, [...]рова, Ж. Жалсанова болон [...] үгэ хэлээ. Тиигэхэ зуура [...] бэлигтэ һурgaһан, ажаба[...] үргэн замда гаргаһан баг[...]таа дахин дахин баяр ба[...] хүргэһэн, бүхы һайн һай[...] хүсэһэн байна. Уулзалгын [...] хэлдэ концерт табигдаа.

В. БАЙБОРОД[...]

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН ГААНАҺАА

Ажахын жэлэй дүнгүүд

ДЕЛИ. (ТАСС). Мартын 31-дэ дүүрэхэеэ байгаа 1971—1972 онуудай финансова жэлдэ Индиин экономикодо горитой амжалтанууд туйлагдаа. Ороной национальна доход дүрбэн процентээр нэмээ. Промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 3,5 процентээр, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээн 4,8 процентээр нэмээ. Индиин центральна парламентын сессидэ хүргэгдэһэн экономическа шэнжэлэл соо эдэ мэдээнүүд дурдагданхай. Бенгалиһаа хашагдан зугадаһан арба миллион зониие байрлуулха, Пакистантай зэбсэгтэ тулалдаа хэхэ баатай болоһон, тэрэшэлэн хойто ба урда зүгэй хүдөө ажахын районуудта ган гасуурай тохёолдоһон хэсүү бэрхэтэй оршон байдалда оромнай иимэ үрэ дүнгүүдые туйлаа гээд шэнжэлэл соо онсолон тэмд[...]дэнэ.

Орон дотор орооһо тара[...] һайн ургаса хуряагдаа. [...] 1971 оной дүүрэтэр 7,9 м[...]он тонно орооһо таряа бол[...]хэ арга олдоһон байна. [...] һалбаринуудые — металл[...] машина бүтээлгэ ба энер[...]кые, тэрэшэлэн модо бол[...]руулгын ба эдеэ хоолой [...] мышленностиие саашадань [...] жэөөһэнэй ашаар промышл[...] үйлэдбэриин ургалта гол [...] хангагдаа.

Тиихэтэй хамта, өөрыгөө [...] гадаг болохо, худалмэр[...] дэлгые, үгытэй ядуу б[...] усадхаха, түсэбтэ эконом[...] үндэһэ болгон, ажахын саа[...] ургалта хангаха угаа ш[...] зорилго ороной үмэнэ таби[...] хай байһаар гээд шэнжэлэ[...] тэмдэглэгдэбэ.

Муджибур Рахманай мэдүүлгэ

ДАККА. (ТАСС). Тааруугүй эрилтэнүүдтэйгээр дурадхагдаһан туһаламжые Бангладешэй Арадай Республика хэзээдэшье хүлеэн абахагүй гээд республикын премьер-министр шейх Муджибур Рахман мэдүүлээ. Арадай лигиин һайн дуратанай корпусой үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, премьер-министр иигэжэ онсолон тэмдэглээ гээд, ЕНА гэжэ национальна агентство мэдээсэнэ: бэеэ даанхай байдалтай болохын тулада оромнай ехэ хохидолдо ороо, харин мүнөө эдэнэр бэрхэшээлнүүдые тэсэжэ гарахаар бэлэн байнабди, зүгөөр манай бэеэ даанхай байдалые алдаха аюулда хүргэхөөр ямаршье туһаламжа абахагүйбди».

Советскэ Союзай ба Индиин хүтэлбэрилэгшэдэй, арадуудай зүгһөө үзүүлэгдэһэн туһаламжа, мүн бангладеш арадай сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэлэн тухай Муджибур Рахман үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Хуулиин проект зүбшэлжэ эхилээ

БОНН. (ТАСС). Советскэ Союзтай ФРГ-гэй договорые эсэслэн баталха тухай хуулиин зүбшэн хэлсэлгые бундестагай гадаадын хэрэгүүдэй талаар комисси мартын 15-да саашадань үргэлжэлүүлээ. ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шееель комиссиин заседанида хабаадалсаа.

Советско-баруун германиин ба польско-баруун германиин договорнуудые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектые зүбшэн хэлсэжэ байһан бундестагай хуули ёһоной комисси мартын 15-да хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлээ.

Зүб зүйтэй эрилтэнүүд

ХАНОЙ. (ТАСС). Туһамарша Тхиеугэй сайгонско үмхирэн һалажа байһан засагта Урда Вьетнамай элдэб олон ажалай хүн зон улам бүри ехээр дурагүйлхэдэг боложо байна. Зонхилогшын тушаалһаа дары түргэнөөр бууха тухай хэдэ хэдэн политическэ партинууд ба ниитын организацинууд эрилтэ хээ.

Американ бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые Урда Вьетнамһаа гаргаха тодорхой болзор тогтоолго, Тхиеугэй «правительствын» тушаалһаа буулга үнэхөөрөөл сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ, өөрыгөө тодорхойлхо хуулита эрхэ Урда Вьетнамай арадта олгохо эрхэ байдал бии болгохо гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Американ түримхэйшүүл хоро хэрэглэнэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ түримхэйшүүл Урда Вьетнамай зондо эсэргүүгээр хорото бодосуудые хэрэглэжэл байһаар. Сайгоной газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан мэдээсэлэй ёһоор, февралиин һүүл багаар химическэ бодосуудые американ авиациин сасахада, Ниньтхуан провинциин Лыонгти тосхоной зуун хүн ехээр хорлогдоо. 14 хүн хорлуулжа наһа бараһан байна.

Расистнуудай бузгай ааша

НЬЮ-ИОРК. ТАСС-ай корр. В. Байдашин иигэжэ дамжуулба: Сан-Хоседэ (Калифорни штат) боложо байгаа сүүд дээрэ Анджела Дэвисые үмэглэгшэ адвокадууд прокурор Харрисые үндэһэ яһанай илгаа гаргана гэжэ гэмнэбэ. Жюрин бүридэлдэ орохо кандидадуудай сүүдтэ тааруугүй байгаа һаань, ямаршье шалтагаангүйгөөр тэдэниие зайсуулха эрхэ олгоһон американ хуулиие хэрэглэн, прокурор Харрис негр зоной гансахан лэ түлөөлэгшэ — Джейн Хэмфилл гэгшын кандидатурые болюулһан байна. Гэмнэгшэдтэ таару хүнүүдые жюрин гэшүүд болгожо шэлэн олохо үедөө угаа ехэ газаашалга гаргажа байһыень Анджелын үмэглэгшэд ба американ коммунистнуудые сүлөөлхын түлөө национальна нэгэдэмэл эмхидхэгшэ комитедэй хүтэлбэрилэгшэд эрид буруушаалга мэдүүлээ. «Присяжна болохо гэһэн ямар нэгэн кандидадые зайсуулхын тула гэмнэгшэд элдэб шалтагаан дурдажа эгад, гэбэшье энэ ушарта үндэһэ яһанай илгаа эли бодо гаргагдаа» гээд Анджелын адвокат Говард Мур мэдүүлбэ.

Джейн Хэмфиллэй жюрин гэшүүн болохо 150 кандидадай тоодо ороһонһоонь хойшо прокурор Харрис энэ эхэнэртэ эсэргүү хардалга гүрдэлгын, айлгалга заналгын кампани ябуулаа, тиихэдээ «Калифорни штадай хуули ёһо сахяагүй» хэбэртэйгээр тэрэниие гэмнэдэг байгаа бшуу. Прокуророй гэмнэлгые үндэһэ баримтагүй гэжэ Хэмфиллэй тодоруулһанай һүүлээр, тэрэниие шалтагаангүйгөөр зайсуулха эрхэ хэрэглэгдэһэн байна.

Дэвисэй «хэрэг» гэдэг [...] сүүдэй засагаархидай, [...] хархис этэгээдүүдэй [...] шүүяа зорюута гаргажа [...] оршон байдалда присяжна [...]хо кандидадуудые шэлэн [...] хүдэлмэри гурбан неде[...] турша соо үргэлжэлжэ [...]. Энэ кампаниие гол түлэб [...]рор Харрис толгойлно. При[...]на болохо кандидадуудай [...] соғһоо Дж. Хэмфиллые [...] гуулжа шадаһанайнгаа [...] ондоо кандидадта — Рут [...]тондо прокурор халдажа [...]. Түрүү үзэл бодол баримта[...] «Пиплз Уорлд» газетын [...] шэлһэнэй ёһоор, энэ канд[...] Сант-Кларын негр зонтой [...] боотой байдаг сагаан ша[...] гансахан лэ кандидат бол[...].

Расист Харрисай ябуулга[...]дые судья Арнасон дэм[...] Присяжна болохо кандида[...]дай списоғһоо Мессер га[...] гаргаха гэһэн Дэвисэй үмэ[...] шэдэй эрилтые энэ судья [...] руушааһан байха юм. Ко[...] низмда харша үзэл бодо[...]һэн туладаа, Анджелын «[...]гые» шиидхэлгын үедэ үн[...] хээр хандахамни бэрхэтэй [...] Мессер сэхэ мэдүүлһэн ба[...] бшуу.

Американ коммунистнуу[...] гаархидай хашалга хэлэл[...] уламжалан, США-гай ула[...] улам олоороо буруушаалга [...] дүүлдэг болоо. Негрнүүдэй [...] хинүүдэй национальна по[...]ческэ нэгэдэхи съезд Гэр[...]родто (Индиана штат) бол[...] байна. Съездын 5000 [...] делегадууд резолюци [...] абахадаа, Анджела Дэв[...] США-да политическэ хар[...] хаагдаһан бүхы хүнүүдые [...]лөөлхэ эрилтэ табиба.

ВЕЛИКОБРИТАНИДА нүүрһэшэдэй бүгэдэ [...]нальна стачка үргэлжэлһөөр. Ажалай хүндэ эрхэ бай[...]лай, ажалай доогуур түлөөһэнэй, шахтануудта усалта[...] һэргылхэ хэмжээ ябуулгануудай үгы байһан дээрэһээ [...] һалгаашад бодоо. 1947 онһоо хойшо зургаа хахад мян[...] шахтёрнууд үхөө, 38 мянган хүнүүд усалтада ороо.

Транспортнигууд, морягууд, докернууд, түмэр харг[...]шад буһалгаашадые дэмжэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: буһалгаанда хабаадалсаһан хүдэл[...]ришэд электростанцинуудай нэгэнэй дэргэдэ.

лдэб һонин

„ЖЭГҮҮРТЭ ЭКСПРЕСС"

Франциин фирмэнүүд час соо 300 гаран километр ниидэхэ турбинагай поездые хабхаргажа дүүргэбэ. Францидахи энэ түрүүшын угаа түргэн поезд арбан жэлэй үнгэрхэ үеэр Париж-Лион хоёрой хоорондо ябаха экспрессэй эхэнь болохо.

Иимэ поездые байгша оной март һарада туршажа эхилхэ юм. Түргэн ябадалтай турбопоезд 5 вагонһоо бүридэнэ: хоёрынь зүдхэхэ, гурбаниинь шагтагалагдаха. Энэнь 5110 мориной хүсэтэй 4 турбинаар хүдэлгэгдэхэ. 2 һара соо үргэлжэлхэ түрүүшын туршалганиудай үеэр тэрэ поезд часай 160 километр ябадаг байха. Удаатээнь, Митридэ аэродинамическа шэнжэлгэнүүдые гараһанайнь һүүлээр Ланодахи түмэр замай лининүүдэй нэгэндэ «оидхлагаан дабшажа» эхилээ. Эндэ байн байн часай 280 километр хүрэтэр ябадаг болохо. Гэбэшье эгээл энэ линидэ 1955 ондо часай 331 километр ябажа эрхимлэһэн байгаа. Париж — Лион хоёрой хоорондо тон хурдаар ябаха шэнэ түмэр замай линии ерээдүйдэ бариха проект энэ экспрессые туршалгын үрэ дүнгүүдһээ нилээд дулдыдаха юм. Франциин засаг иимэ линии барихые гол түлэб зүбшөөгөө. 1978—1979 онуудта энэ түмэр зам ашаглалгада орохоор тухайлагдана.

О. КАРАСАЕВ.

Париж.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Овощеводуудай республиканска зүблөөн тухай мэдээсэл. Хүдөө ажахын асуудалаар шэнжэлэл ТАСС-ай һүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Доботолхы шэнжэтэй материализмын ленинскэ программа хүгжэжэ байһаар» — В. Затеевэй статья. К. Плехановай «Хүдөөгэй электро-түхеэрэлгэнүүдтэ анхарал хандуулха» гэһэн статья. Нютаг нютагай һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда. Хилын саанахи һонинууд. Республика доторой элдэб һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Искусствын һонинууд» — суглуулбари. Спортивна мэдээсэлнүүд.

СЭ ЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

14.00 — «Золотой эшелон» — гэжэ уран һайханай фильм. 15.30 — Концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

16.00 — Дамжуулгын программа. 16.05 — Һүүлэй һонин. 16.15 — Үнгэтэ телевидени. «В мире животных» гэһэн дамжуулга. 17.15 — Т. Маннай «Будденброки» — телеспектакль (2-хи үйлэ). 18.10 — Һүүлэй һонин.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

19.20 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.50 — Телепанорама. 19.10 — «Профсоюзай XV съездые угтуулан» гэһэн дамжуулга. 19.35 — Буряадай телевидени болон радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.10 — «Фитиль» — сатирическэ киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

20.30 — «Тени исчезают в полдень» гэжэ уран һайханай телевизионно фильм. (2-хи серн) — «Пришлые люди». 21.45 — Спортивна программа. 22.45 — «Раскинулось море широко» гэжэ зүжэг. 24.00 — Информационно программа. 01.40 — РСФСР-эй Гүрэнэй эстрадна оркестрэй концерт.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

17.30 — «Комсомолец» — уран һайханай фильм. 19.50 — Концерт.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-урдаһаа секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 0—5 градус дулаан байха, хойто аймагуудаар ба Байгал шадар 2—7 градус хүйтэн байха гэжэ хүлеэгдэнэ. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 14—16 градус хүйтэн, үдэртөө 0—2 градус дулаан байха.

Мартын 18—19-дэ республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, тиихэдэ шииг нойтон орохогүй. Зүүн-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН УДЭ, ул. [...] 35. Телефоны: редак[...] 54-54, приемная — 54 93, [...] редактора — 68-08, зам. [...]тора — 62-62, ответ. сек[...] — 50-52, зам. ответ. сек[...] — 36-76, отделы: парт[...] жизни — 60-91, сельског[...]зяйства — 64-36, 63-86, [...]ганды и агитации — 56-23 [...]мышленности и строител[...] — 61-35, советского стро[...]ства в быту — 69-58, ку[...] и школ — 60-21, писем [...] селькоров — 67-81, инфор[...] — 34-05, общественная [...]ная — 56-62, машинное б[...] 57-63 фотолаборато[...] 33-61

Н-03444. Заказ № 121[...]